

Årsredovisning 2016

Generaldirektörens förord

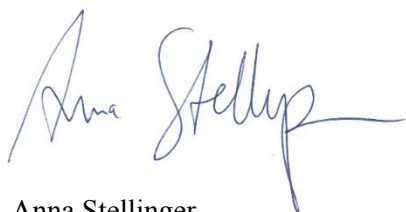
Att blicka tillbaka över och kort summera 2016 är inte enkelt. På de områden Kommerskollegium har att hantera, handelspolitiken och EU:s inre marknad, har vi sett flera potentiellt omvälvande händelser. EU har varit i fokus och med Storbritanniens folkomröstning om ett Brexit har mervärdet av EU:s inre marknad lyfts och ibland ifrågasatts. Sverige kommer sannolikt att förlora en av sina allierade inom Europasamarbetet. Vilka konsekvenser detta kan tänkas få, och vilka alternativ det finns för en framtida relation mellan EU och Storbritannien, har Kommerskollegium haft på sitt bord att analysera under året. Frihandelsavtal som EU sedan länge förhandlar med omvärlden har seglat upp i den politiska debatten: avtalet med EU och USA (TTIP) har förpassats längre ned på listan efter presidentvalet i USA och avtalet med Kanada (CETA) har väckt en livlig debatt om värdet av handel med omvärlden.

Men all förändring är inte lika drastisk. Analysen av de mer långsiktiga skeendena, som digitalisering och tjänstefiering, är viktig. Handeln pågår och utvecklas konstant, företagen fortsätter att handla och digitaliseringen påverkar våra sätt att producera och konsumera. Den pågående handelsutvecklingen avstannar inte, oavsett antalet medlemsländer i EU och vem som är president i USA. Kommerskollegium bidrar med kunskap i medel- och långsiktiga skeenden. Med utredningar av digitalisering, protektionism, 3D, handelns betydelse för sysselsättning, tjänsternas betydelse för den svenska och europeiska industrin (listan hade kunnat göras längre) har Kommerskollegium bidragit med att se runt hörnet, förbi de dagsaktuella händelserna.

Handels- och inre marknadsfrågor är också ett ständigt, vardagligt och löpande arbete. En väsentlig del av Kommerskollegiums arbete går ut på att bistå Regeringskansliet med expertkompetens, inom såväl den yttre handelspolitiken som inom EU:s inre marknad. Under 2016 innefattade detta expertstöd ett brett spektrum av frågor inför, under och efter förhandlingar: från analys under EU:s frihandelsavtalsförhandlingar, om exempelvis TTIP och CETA, till analys av resultatet av Världshandelsorganisationen WTO:s ministerkonferens i Nairobi och av en lång rad områden där kollegiets experters kompetens efterfrågas. Samtidigt som TTIP hamnat längre ned på listan, förhandlar EU fler frihandelsavtal än på länge och Kommerskollegium bistår Regeringskansliet med underlag inför samtliga. I vårt EU-arbete har vi förutom att bistå Regeringskansliet även fortsatt att stödja EU-medborgare, företag, myndigheter och kommuner.

Agenda 2030 slår fast handelns roll i det globala arbetet mot fattigdom: internationell handel är en motor för fattigdomsbekämpning och bidrar till hållbar utveckling. Genom vårt arbete i Sverige, men också genom vårt handelsrelaterade utvecklingssamarbete, sätter vi handling bakom orden. Under 2016 blev Liberia med bland annat Kommerskollegiums stöd formellt medlem i WTO. Genom en från grunden ny och interaktiv utbildningsatsning, Trade Academy, har Kommerskollegium sjösatt ett program som gett ett drygt tjugotal deltagare från nio utvecklingsländer och fyra kontinenter möjlighet att utveckla kunskap som berör de reella handelspolitiska utmaningar deras respektive länder står inför.

Slutligen har Kommerskollegium vässat sin organisation ytterligare med en intern organisationsanpassning, en vidareutvecklad kvalitetssäkring och ett samlat grepp kring intern kompetensutveckling i kommunikation. På det sistnämnda området, kommunikation, har Kommerskollegium testat nya arbetssätt för att bidra med vår kunskap kring EU, den inre marknaden, handelspolitiken, digitalisering och andra frågor. En ny podd, Utrikeshandelspodden, en ökad närvaro i sociala medier och en ökad uppmärksamhet i traditionella medier har gjort att vi kunnat erbjuda våra analyser, fakta och expertis till fler företag, medborgare, myndigheter och andra intresserade inom och utanför Sverige.

Anna Stelling
Generaldirektör

Innehållsförteckning

1. Året i korthet	4
2. Sammanfattande resultatbedömning.....	8
3. En väl fungerande inre marknad.....	15
4. EU:s externa handelspolitik.....	29
5. Handelsutvecklingen.....	45
6. Open Trade Gate Sweden.....	49
7. Handelsrelaterat utvecklingssamarbete	51
8. Ekonomiska sanktioner	56
9. Summering av årets kommunikationsinsatser	58
10. Kompetensförsörjning	61
11. Finansiell redovisning.....	68
Resultaträkning	69
Balansräkning.....	70
Anslagsredovisning	71
Tilläggsupplysningar och noter	72
Sammanställning över väsentliga uppgifter	79

1 Året i korthet

Januari

- Kommerskollegium deltar som talare vid ett högnivåseminarium om frihandelsavtalet TTIP i Washington på House of Sweden
- Strategin för att stärka EU:s inre marknad analyseras och kommenteras av Kommerskollegium i remissvar till regeringen
- Kommerskollegiums funktion OTGS genomför i Thailand det första exportseminariet av 12 sammanlagt under året

Februari

- Vägledning för myndigheter om anmälningsproceduren för tekniska och e-tjänster publiceras

Mars

- Rapporten *Sveriges utrikeshandel med varor och tjänster samt direktinvesteringar – Helåret 2015* publiceras och sprids brett i media
- OTGS genomför ett webinar med fokus på export av generiska läkemedel från Bangladesh

April

- Rapporten *Trade Regulation in a 3D Printed World – a Primer* publiceras
- Kommerskollegium deltar i UNCTAD:s seminarium i Genève om handel i den digitala ekonomin
- Handelspolitisk grundutbildning för liberianska tjänstemän inför Liberias WTO-anslutning arrangeras i Stockholm

Maj

- Rapporten *Protectionism in the 21st century* publiceras
- Kommerskollegium deltar under Europadagen i en panel om handelns roll för Sverige och EU
- *Utrikeshandelspodden* lanseras – en podd om aktuella frågor av och med Kommerskollegium
- COMESA:s sekretariat besöker Kommerskollegium
- Nigers och Benins utrikesministrar besöker Kommerskollegium
- Kommerskollegium blir kontaktpunkt och samordnare för Arbetstagardirektivet

- Med ny EU- och handelsminister utnämnd, flyttas Kommerskollegiums politiska styrning från Näringsdepartementet till Utrikesdepartementet

Juni

- Ny grafisk profil för Kommerskollegium sjösätts
- Solvit:s årsrapport publiceras
- Kommerskollegium står tillsammans med Tullverket och Utrikesdepartementet värd för WCO:s andra regionala konferens
- Utredningen *Storbritanniens betydelse för Sveriges utrikeshandel – inför briterernas folkomröstning om EU-medlemskap* samt PM *Reflektioner om Brexit* publiceras inför Storbritanniens folkomröstning
- Kollegiet anordnar utbildning för deltagare från Liberias jordbruksdepartement
- Kommerskollegium presenterar rapporten *Online Trade, Offline Rules, a review of barriers to e-commerce* vid ett franskt-svenskt högnivåseminarium om den digitala inre marknaden i Paris
- Kommerskollegium genomför en intern organisationsanpassning med syfte att integrera kollegiets handelsrelaterade utvecklingssamarbete ytterligare i övrig verksamhet, samt tydliggöra ansvaret för hållbarhetsfrågorna

Juli

- Liberia blir formellt WTO:s 163:e medlem, med stöd från bland andra Kommerskollegium

Augusti

- Kommerskollegium medverkar i Europaforum Hässleholm i ett samtal på temat ”Är frihandeln hotad?”
- Regeringsuppdrag att utreda eventuella effekter av CETA på miljö, människors och djurs hälsa, samt demokratiskt beslutsfattande lämnas in

September

- Utbildningen *Trade Academy* lanseras och Kommerskollegium tar emot 24 deltagare från 9 utvecklingsländer för avancerad handelspolitisk utbildning
- Kommerskollegium analyserar hur målen i Agenda 2030 förhåller sig till handelspolitiken
- Kommerskollegium medverkar i seminarium om handelshinder för små och medelstora företag vid WTO Public Forum i Genève

- Kommerskollegium bjuder in till frukostseminarium om 2000-talets protektionism som även tv-sänds
- Kommerskollegium arrangerar ett seminarium om antibiotikaresistens i ett utvecklings- och handelsperspektiv

Oktober

- Rapporten *Tullar är fortfarande ett problem* publiceras
- Kommerskollegium deltar vid Tulldagarna i Göteborg och Stockholm
- Rapporten *Vad hindrar svensk utrikeshandel? Kommerskollegiums företagsundersökning 2016* publiceras och överlämnas till handelsministern
- Rapporten *Mest gynnad nationsbehandling i investeringskyddsavtal. Trojansk häst eller garanti för enhetliga avtal?* publiceras
- Regeringen ger Kommerskollegium i uppdrag att utreda möjliga alternativa lösningar vid ett Brexit
- Det sjätte dialogmötet för myndigheter som möter EU-medborgare hålls på Kommerskollegium
- Rapporten *The servicification of EU manufacturing – Building competitiveness in the Internal Market* publiceras
- *Frågor och svar om CETA* publiceras på Kommerskollegiums webbplats

November

- Handelspolitisk grundutbildning för liberianska tjänstemän arrangeras i Stockholm
- Beslut om att förlänga Kommerskollegiums insats i Liberia till utgången av 2018
- Kommerskollegium deltar i Eget Företag-mässan
- I samband med OECD:s Global Forum on Trade arrangerar Kommerskollegium och Sveriges OECD-delegation ett seminarium i Paris om protektionism
- Rapporten *The servicification of EU manufacturing – Building competitiveness in the Internal Market* presenteras vid ett seminarium arrangerat av DG Grow i Bryssel
- Kommerskollegium arrangerar ett seminarium om hinder som företag kan stöta på när de handlar med omvärlden. Seminariet tv-sänds

- Rapporten *Handel och social hållbarhet. En kartläggning och analys* publiceras

December

- Rapporten *In Quest of Compliance. Promoting effective enforcement of the EU Single Market* publiceras
- Kommerskollegium deltar i Europaparlamentets seminarium om CETA i Stockholm
- Rapporten *Data Flows. A fifth freedom for the Internal Market?* publiceras
- Kommerskollegium deltar inom Solvit i det slovakiska ordförandeskapets SME Assembly i Bratislava
- Årets sista insats inom kollegiets handelsrelaterade utvecklingssamarbete genomförs i Zambia, vid University of Zambia samt Ministry of Commerce, Trade and Industry.

2 Sammanfattande resultatbedömning

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium är Sveriges myndighet för frågor som rör utrikes-handel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik.

Inom ramen för regeringens arbete och prioriteringar ska Kommerskollegium bistå med expertstöd i både långsiktigt och löpande arbete som rör myndighetens verksamhetsområden och bidra till ökad kunskap inom dessa områden. Bland Kommerskollegiums målgrupper nämns såväl enskilda företag, konsumenter, privatpersoner, näringslivet i stort som andra myndigheter. Myndigheten ska beakta utvecklingsländernas perspektiv och integrering i handelssystemet.

De övergripande målen för Kommerskollegiums arbete är att bidra till:

- En väl fungerande inre marknad
- En extern handelspolitik i EU som bygger på frihandel
- Ett öppet och starkt multilateralt handelssystem

Årsredovisningens struktur

Dispositionen för årsredovisningen speglar myndighetens instruktion. Kommerskollegiums centrala uppgifter redovisas i separata kapitel, i vilka nyckeltal, resultat och kostnader redovisas och kommenteras. Utöver de tre centrala uppgifterna ovan gällande EU:s inre marknad (kapitel 3), EU:s externa handelspolitik (4) och handelsutvecklingen (5), redovisas arbetet med Open Trade Gate Sweden (6), det handelsrelaterade utvecklingsarbetet (7) och ekonomiska sanktioner (8). Arbetet med ekonomiska sanktioner redovisas i ett separat kapitel, eftersom uppdraget är skilt från kollegiets övriga verksamhet. Årsredovisningen avslutas med en summering av årets kommunikationsinsatser (9) och kompetensförsörjning (10), innan det avslutande kapitlet innehållande den finansiella redovisningen (11).

Inom respektive verksamhet i kapitel 3 – 8, redovisar kollegiet i huvudsak kostnaderna nedbrutet på prestationstyp, det vill säga analyser/utredningar, informationsinsatser, ärendehandläggning med mera. Fördelningen av kollegiets personal- och overheadkostnader på verksamheterna, i kapitel 3 – 8, baseras på kollegiets tidredovisning.

Resultatbedömning

Kommerskollegium har sammantaget nått ett bra resultat inom samtliga verksamheter under 2016.

Kollegiet har levererat de underlag Regeringskansliet efterfrågat och bidragit med substans i flertalet centrala områden under året. Områden där kollegiets kompetens särskilt efterfrågats har handlat om Storbritanniens kommande utträde ur EU (Brexit), effekter av det frihandelsavtal EU förhandlat med Kanada (CETA) och handelns kopplingar till den globala Agenda 2030, men listan hade kunnat göras betydligt längre. Inom det handelsrelaterade biståndet har kollegiet utvecklat och genomfört en ny utbildningssatsning, *Trade Academy*.

I årets redovisning anges, liksom i tidigare årsredovisningar, nyckeltal på flera områden. I de fall dessa nyckeltal inte varit möjliga att ta fram för tidigare år framgår detta.

Att mäta effekterna av Kommerskollegiums verksamhet väcker flertalet metodfrågor. I strikt mening innebär effekten av verksamheten skillnaden mellan hur utvecklingen sett ut om Kommerskollegium inte haft någon verksamhet, jämfört med hur utvecklingen ser ut när kollegiet faktiskt bedrivit verksamhet. Denna kontrafaktiska utveckling är svår att mäta. Dessutom finns en tidsaspekt: de långsiktiga effekterna av verksamheten kan dröja många år, inte minst när det gäller systemiska handelspolitiska frågor såsom att driva en frihandelslinje i EU:s externa handelspolitik. Slutligen kan tilläggas att det är svårt att med säkerhet fastslå när det är just kollegiets underlag som gjort skillnad. Kommerskollegium kan ha lämnat underlag till Regeringskansliet, som sedan har använts i EU-sammanhang, och där Sverige har lyckats påverka exempelvis EU:s externa handelspolitik i rätt riktning. Det är helt enkelt svårt att isolera effekten av Kommerskollegiums verksamhet.

Dessa svårigheter till trots redovisas så långt det är möjligt såväl resultat som vissa effekter inom Kommerskollegiums olika uppdrag. Nedan följer en kortare sammanfattande bedömning inom respektive område.

En väl fungerande inre marknad

Kommerskollegiums bidrag till en väl fungerande inre marknad under 2016 har varit tillfredsställande, såväl inom utredningar och analys som inom det löpande arbetet och de funktioner kollegiet har.

Utredningarnas och analysernas syfte har varit att fördjupa kunskapen på aktuella områden och tjäna som underlag i de förhandlingar på inre marknadsområdet som kommer att inledas under 2017. Dessa prioriterade områden är digitalisering, tjänster och frågan om efterlevnaden av EU-rätten. Utredningarna har rönt intresse både i Sverige, i andra europeiska länder och i Europeiska kommissionen.

Kommerskollegiums seminarier och utbildningar om den inre marknaden har ökat i antal i jämförelse med året innan. Det gäller både framträdanden i Sverige

och utomlands, och ökningen beror på att kollegiet bjöd in att presentera nya rapporter. Vid en tredjedel av dessa seminarietillfällen förmedlade kollegiet sin expertis i digitala frågor, i Sverige skedde det bland annat inom ramen för ett antal statliga utredningar.

Vad gäller det löpande arbetet och kollegiets funktioner, kan standardiseringsområdet nämnas, där kollegiet medverkat aktivt till att svenska ståndpunkter vunnit gehör inom EU-kommissionens nya standardiseringsinitiativ.

Inom EU:s anmälningsprocedur för tekniska föreskrifter har antalet reaktioner på svenska anmälningar från EU-kommissionen och övriga medlemsländer varit fortsatt lågt. Det kan tyda på att kollegiets stöd till myndigheter ger resultat, och att hänsyn i hög grad tas till den inre marknadens regelverk. Kollegiets arbete för att Sverige ska vara proaktivt inom EU:s anmälningsprocedur har fortsatt, och för första gången på fem år lämnades en reaktion i form av ett detaljerat utlåtande.

EU:s externa handelspolitik

Inom EU:s externa handelspolitik har kollegiets arbete fokuserat dels på analysstöd till Regeringskansliet i förhandlingar, dels på hållbar utveckling och även på utredningar om protektionism och tullar.

Under året har Kommerskollegium bistått Regeringskansliet med analys i flera centrala frågor och förhandlingar: analyser till följd av WTO:s tionde ministerkonferens, analys inför och under plurilaterala avtalsförhandlingar, analyser inför EU-kommissionens beslut om Kinas anslutningsprotokoll till WTO och frågan om marknadsekonomisk status, samt angående moderniseringen av EU:s antidumpningsregler.

Inom området frihandelsavtal har fokus under delar av året fortsatt legat på frihandelsförhandlingarna mellan EU och USA (TTIP). Kollegiet har fortsatt kommunicerat kring sin lösningsmodell på det regulativa området, vilket rönt intresse såväl i EU-kommissionen som i flera medlemsländer. Mot bakgrund av ett ökat intresse för frihandelsavtalet med Kanada (CETA) genomförde kollegiet en utredning kring konsekvenserna av avtalet, som utgjorde underlag inför framtagandet av den svenska ståndpunkten i EU:s ministerråd.

På området hållbar utveckling har kollegiet arbetat med både analys och nätverk. Kollegiet har genom utredningar och analys förtydligat hur handel kan bidra till social respektive ekonomisk hållbarhet, liksom kring hur handelspolitiken förhåller sig till Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen. Kollegiet leder med en handfull andra myndigheter arbetet att utveckla nätverket för statliga myndigheter för det svenska genomförandet av Agenda 2030. Myndigheterna är en central aktör för att Agenda 2030 ska genomföras i Sverige och genom sin roll i nätverket har kollegiet bidragit till att ge bättre förutsättningar för det nationella genomförandet.

På området protektionism och handelshinder presenterades en utredning kring hur protektionismen har utvecklats över tid och om protektionismen ökar globalt eller inte. Även tullar har varit i fokus, i en rapport som belyste hur tullar fortfarande är ett problem för svenska företag.

Handelsutvecklingen

På området handelsutveckling har Kommerskollegium utvecklat analysen av protektionism och handelshinder, handelns koppling till sysselsättning och haft ett särskilt fokus på handeln mellan Sverige och Storbritannien i ljuset av Brexit.

Under året presenterades en utredning om vilka hinder svenska företag möter såväl på den inre marknaden som utanför. Denna utredning tillsammans med den tidigare nämnda protektionismutredningen har också varit föremål för flera olika seminarier, såväl i Sverige som vid WTO i Genève och OECD i Paris. Därmed har kollegiet bidragit till ökad kunskap kring en aktuell fråga som ligger i kollegiets kärnuppdrag: analys och värdet av frihandel.

Kommerskollegium har fortsatt att utveckla analysen av sambandet mellan jobb och handel. Under året levererades en analys till Regeringskansliet som redogör för hur många jobb i Sverige inom olika sektorer som understöds av svensk export.

Under året publicerades även utredningen *Trade Regulation in a 3D Printed World – a Primer* som beskriver den nya tekniken 3D-printning och hur den kan komma att förändra handelsmönster.

Kommerskollegium har under året publicerat fyra rapporter med handelsstatistik kring Sveriges utrikeshandel med varor och tjänster. Förutom generell statistik innehåller rapporterna tematiska avsnitt såsom Sveriges handel med Storbritannien i ljuset av ett eventuellt brittiskt EU-utträde, Brexit.

Open Trade Gate Sweden

Handel omfattar såväl export som import. Open Trade Gate Sweden (OTGS) är en funktion inom Kommerskollegium som tillhandahåller information om vilka regler som gäller vid export till Sverige och övriga EU. Målgruppen är exportörer i utvecklingsländer och importörer i Sverige. Under året besvarades 85 regelfrågor och 12 seminarier genomfördes i 10 utvecklingsländer. Under året genomfördes också det första webinarer, det vill säga ett webbaserat seminarium, i egen regi till förmån för exportörer i Bangladesh.

Kollegiet vet genom enkäter att exportörerna tillgodogör sig kunskap från våra OTGS-insatser om regelverken kring export. Denna kunskap är dock bara en faktor av flera som avgör om exportören kan börja exportera eller öka sin export. Det är därför svårt att veta det exakta resultatet av OTGS arbete i termer av volym ökad export. En indikation på att OTGS ger resultat är att ett flertal länder återkommer med förfrågningar om nya exportseminarier.

Handelsrelaterat utvecklingssamarbete

Kommerskollegiums handelsrelaterade utvecklingssamarbete har utvecklats under året. Kollegiet har pågående insatser i Ecuador, Makedonien, Zambia och Ukraina. Kollegiets projekt i Liberia för att hjälpa landet att bli medlem i WTO – vilket formellt skedde under 2016 – har under året förlängts på begäran av det liberianska Ministeriet för handel och industri och planeras fortgå till 2018 års utgång. Syftet med kollegiets närvaro i Liberia efter att landet blivit medlem i WTO är att bidra, genom kunskapshöjande insatser, till att landets WTO-medlemskap till fullo kan utnyttjas och därmed gynna det liberianska folket. Under året har också kollegiets projekt i Ukraina utvärderats av SIPU International, på uppdrag av Sida.

Under 2016 utvecklades och genomfördes en ny utbildningsinsats inom det handelsrelaterade biståndet. Handelskursen *Trade Academy*, som är en långsiktig satsning på avancerad handelspolitisk utbildning för tjänstemän från utvecklingsländer, genomfördes för första gången under hösten 2016. Kollegiets samtliga sakområden finns representerade inom ramen för kursen och ett interaktivt arbetssätt har utvecklats specifikt för utbildningen. Utvärderingen från de tjugofyra deltagarna från nio utvecklingsländer och fyra kontinenter visar på ett genomgående mycket gott resultat.

Ekonomiska sanktioner

Kommerskollegium är behörig myndighet för att hantera vissa uppgifter avseende ekonomiska sanktioner riktade mot sammanlagt 15 länder. Kollegiet bedömer att sanktionsarbetet har genomförts med gott resultat då exporttillstånd, samråd och frågor från företagen har kunnat hanteras på ett rättssäkert sätt samtidigt som en god servicenivå kunnat upprätthållas. Under året har 84 ärenden hanterats vilket är en minskning jämfört med de 119 ärenden som hanterades 2015. Nedgången beror på ett minskat antal tillstånd som rör Ryssland och en minskning av antalet frågor från företag.

Kommunikationsinsatser

Under 2016 har Kommerskollegiums externa kommunikationsverksamhet utvecklats ytterligare. Kollegiet bytte grafisk profil, tog fram en digital kommunikationsstrategi och startade en egen podd – *Utrikeshandelspodden*. Dessutom gjordes en satsning på att utöka och bredda närvaron i sociala medier, vilket bland annat ledde till en knapp fördubbling av antal följare och en fyrdubbling av omnämmandet av Kommerskollegium på Twitter. Samtidigt nästan tredubblades omnämmandet i digitalt publicerad redaktionell media. Även antalet unika besökare på kommers.se ökade markant.

Däremot har nedladdningen av årets publikationer följt den nedåtgående trend som syns tidigare år. En del av förklaringen är att de flesta publikationer lanserades på hösten 2016 och därmed inte hann laddas i så stor utsträckning under året, men vi ser också en reell minskning. Antalet beställningar av tryckt material som används i skolundervisning håller sig däremot på samma nivå som

tidigare. Det gjorde också en större satsning på att öka interaktiviteten vid olika evenemang.

Kollegiets totala kostnader

I tabellen nedan redovisas kollegiets kostnader, totalt och per verksamhet enligt kapitel 3 – 8.

Tabell 1: Kostnader per verksamhet

Utfall i löpande priser (mkr).

År	2016		2015		2014	
	mkr	andel	mkr	andel	mkr	andel
En väl fungerande inre marknad	30,8	29,8%	32,4	30,6%	28,8	29,7%
EU:s externa handelspolitik	37,5	36,3%	34,9	32,9%	33,6	34,6%
Handelsutvecklingen	11,8	11,4%	11,2	10,6%	12,3	12,7%
Open Trade Gate Sweden	4,9	4,7 %	5,0	4,7 %	4,7	4,8 %
Handelsrelaterat utvecklingssamarbete	17,1	16,6%	20,0	18,9%	14,6	15,0%
Ekonomiska sanktioner	1,2	1,2 %	2,5	2,3 %	3,1	3,2 %
Summa kostnader (mkr)	103,3	100 %	106,0	100 %	97,1	100 %

De totala kostnaderna uppgick till 103,3 miljoner kronor, vilket är en minskning med 2,7 miljoner kronor jämfört med 2015. Den största enskilda minskningen, 2,9 miljoner kronor, rör det handelsrelaterade utvecklingssamarbetet. Även områdena Inre marknaden och Ekonomiska sanktioner har minskat. Samtidigt noteras en ökning för främst EU:s externa handelspolitik men även för Handelsutvecklingen. Orsakerna till förändringarna kommenteras närmare i slutet av respektive kapitel 3 – 8 nedan.

Några nyckeltal

I tabellen nedan finns dels en summering för hela kollegiet av de nyckeltal som återfinns och närmare beskrivs under kapitel 3 – 8, dels några representativa nyckeltal hämtade från kapitel 9 om årets kommunikationsinsatser.

Tabell 2: Nyckeltal

År	2016	2015	2014
Expedierade utredningar/ yttranden/brev	568	678	661
Antal framtagna publikationer m.m.	17	24	22
Antal internationella möten som Kommerskollegium deltagit i	127	154	123
Antal seminarier/konferenser/ -utbildningar som Kommerskollegium hållit i eller framträtt vid	104	95	85
Utvecklingssamarbete, antal insatser utanför Sverige	10	23	18
Utvecklingssamarbete, antal insatser i Sverige	6	9	13
Open Trade Gate Sweden (OTGS)			
Antal seminarier	13	13	10
Varav webinar	1	0	1
Antal regelfrågor	85	87	88
Antal övriga frågor	160	197	172
Antal sanktionsärenden	84	119	257
Besök på www.kommers.se	377 629	322 412	308 984
Sidvisningar på www.kommers.se	1 272 406	1 121 652	1 138 769
Nedladdat antal av årets publikationer	2 422	4 465	10 194
Omnämmanden i media	2 726	850	750

3 En väl fungerande inre marknad

Kommerskollegium ska arbeta för en väl fungerande inre marknad som kännetecknas av fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital, och som bidrar till tillväxt och konkurrenskraft. Inom området EU:s inre marknad ska kollegiet bland annat verka för ett enhetligt genomförande och en korrekt tillämpning av EU-rätten i Sverige.

Tabell 3: Publikationer, möten, seminarier, m.m.

År	2016	2015	2014
Antal framtagna publikationer m.m.	6	6	10
Antal möten i EU som Kommerskollegium deltagit i om EU:s inre marknad	30	27	26
Antal seminarier/konferenser/utbildningar som Kommerskollegium hållit i eller framträtt vid	57	39	43
varav i Sverige	46	33	41
utanför Sverige	11	6	2

Som framgår av tabellen ovan har Kommerskollegiums seminarier och utbildningar om den inre marknaden ökat i antal i jämförelse med året innan. Det gäller både framträdanden i Sverige och utomlands och ökningen beror på ett större antal förfrågningar om presentationer av rapporter. Vid en tredjedel av dessa seminarietillfällen förmedlade kollegiet sin expertis i digitala frågor.

3.1 Yttranden och utredningar på inre marknadsområdet

Kommerskollegium arbetar för en väl fungerande inre marknad genom analyser i utredningar och yttranden. En viktig källa till analyserna är de hinder som anmälts till kollegiet av företag och privatpersoner, antingen direkt till kollegiet eller genom Solvit.

Tabell 4: Expedierade utredningar, yttranden och brev

År	2016		2015		2014	
	antal	tim	antal	tim	antal	tim
Utredningar/yttranden/brev	69	8 598	72	9 376	60	7 287

Som framgår av tabellen är antalet utredningar, yttranden och brev inom inre marknaden i nivå med tidigare år.

Nedan görs en genomgång av viktigare insatser 2016:

Digitala frågor

Kollegiet har gjort ett antal presentationer baserat på vår rapport från 2015, *Online trade, Offline rules*. I Sverige har detta skett inom ramen för ett antal statliga utredningar samt för privata tankesmedjor och branschinitiativ på näringslivssidan. Kollegiet har även presenterat rapportens slutsatser på EU-

kommissionen, i UNCTAD och inom ramen för CIFTIS i Kina samt på ett seminarium för start-ups i Paris.

Under hösten publicerades rapporten *Data Flows – A Fifth Freedom for the Internal Market?* Rapporten tar avstamp i den debatt som förts om huruvida data bör lyftas upp som en grundläggande frihet i EU-fördraget, i paritet med de befintliga friheterna för varor, tjänster, personer och kapital, givet att data och dataflöden spelar en allt viktigare roll för handeln. Rapporten har använts i Sveriges arbete med EU:s strategi för den digitala inre marknaden och har blivit uppmärksammas av utländska aktörer.

Rapport om tjänstefiering

Kommerskollegium har publicerat rapporten *Servicification of EU Manufacturing – Building Competitiveness in the Internal Market*. I rapporten analyserar Kommerskollegium tjänstefieringen av EU:s tillverkningsindustri och dess implikationer för EU:s inre marknad. Syftet med rapporten är att belysa hur och varför tjänster är viktiga för tillverkningsindustrin. Rapporten är användbar i förhandlingar på tjänsteområdet, har presenterats på EU-kommissionen och uppmärksammas av OECD och Världsbanken.

Utredning om ömsesidigt erkännande på tjänsteområdet

Kommerskollegium har genomfört en utredning, *Ömsesidigt erkännande på tjänsteområdet*, enligt uppdrag i regleringsbrev. Utredningen består av två delar, varav den första redovisar EU-domstolens rättspraxis och del två redogör för tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande med utgångspunkt i rättspraxis och juridisk doktrin. Utredningens syfte är att tjäna som underlag i förhandlingarna om det så kallade tjänstekortet som kommer att inledas under 2017.

Rapport om regelefterlevnad och tillsyn

Kommerskollegium har publicerat rapporten *In quest of compliance - promoting effective enforcement of the EU Single Market*. Rapporten beskriver vad som fungerar bra och mindre bra i dagens system utifrån forskning och analys av den juridiska och politiska utvecklingen. Rapporten lägger grunden för vidare analytiskt arbete om medlemsländernas efterlevnad av EU:s regelverk för den inre marknaden och kommer att tjäna som underlag i förhandlingarna som inleds under 2017.

Utstationering

Kommerskollegiums arbete har fokuserat på det svenska genomförandet av det nya tillämpningsdirektivet, främst genom ett yttrande över Ds 2016:6 Entreprenörsansvar och svenska kollektivavtalsvillkor vid utstationering, där vi pekat på behovet av transparens i det svenska systemet.

Personrörlighet

Kommerskollegium slutförde och sammanställde en enkät som skickats ut till samtliga svenska kommuner 2015 med anledning av att Solvit tagit emot flera ärenden där EU-medborgare nekats läsa svenska för invandrare (SFI) på grund av avsaknad av personnummer. Kommerskollegiums bedömning är att krav på folkbokföring och personnummer för att få tillgång till SFI-utbildning strider mot EU-rätten och enkäten syftade både till att informera kommunerna om detta och att ge en uppfattning om vidden av problemet. Resultatet var positivt – majoriteten av de kommuner som svarade på enkäten ställer inte krav på folkbokföring och personnummer.

Utredning om Storbritanniens betydelse för Sveriges utrikeshandel

Inför Storbritanniens folkomröstning om landets EU-medlemskap i juni 2016 publicerade Kommerskollegium en genomgång av Storbritanniens betydelse för Sveriges handel. Utöver att beskriva strukturen av både varu- och tjänstehandeln länderna emellan redogör rapporten även för Storbritanniens roll för Sveriges deltagande i globala värdekedjor, samt hur många jobb i Sverige som understöds av handeln med Storbritannien.

Tidigare under året publicerade kollegiet även en PM, *Reflektioner om "Brexit"*, där de olika politiska, juridiska och ekonomiska aspekterna av folkomröstningen kort diskuteras.

Kollegiet har vid flera tillfällen och i olika sammanhang informerat om Brexit.

Offentlig upphandling

Kommerskollegiums arbete inom offentlig upphandling har under året fortsatt att fokusera på genomförandet av EU:s nya direktiv på upphandlingsområdet. Kollegiet har bland annat deltagit i expertgruppen i den statliga utredning som rör upphandling och villkor enligt kollektivavtal, och besvarat remisser, bland annat om regeringens förslag om arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling och utkastet till lagrådsremiss om miljö-, sociala och arbetsrättsliga hänsyn i offentlig upphandling.

Immaterialrätt

Kollegiet har följt de immaterialrättsliga frågorna och speciellt moderniseringen av upphovsrätten i EU-kommissionens digitala inre marknadsstrategi och inre marknadsstrategin. Flera remisser med immaterialrättslig koppling har besvarats.

3.2 Kontaktpunkterna enligt tjänstedirektivet och varuförordningen

Kommerskollegium har i uppdrag att utveckla kontaktpunkterna för tjänster och varor.

Kontaktpunkten för tjänster

Sedan 2010 tillhandahåller varje medlemsstat inom EU en eller flera elektroniska kontaktpunkter för information om fri rörlighet för tjänster. Den svenska kontaktpunkten, Verksamt.se, tillhandahålls genom ett samarbete mellan Tillväxtverket, Konsumentverket och Kommerskollegium. Var och en av dessa tre myndigheter ansvarar för olika funktioner hos kontaktpunkten. Kommerskollegium samordnar myndigheternas arbete, bland annat genom att vara sammankallande till möten med arbetsgrupp och styrgrupp. Arbetsgruppen och styrgruppen har under året träffats tre gånger vardera.

Under våren har Tillväxtverket i samarbete med Kommerskollegium slutfört arbetet med att lägga till information om reglerade yrken i Sverige. Denna anpassning är en del i införlivandet av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Som ett led i denna anpassning deltar Universitets- och högskolerådet i såväl styrgruppens som arbetsgruppens möten. Kommerskollegium deltar även i det nyinrättade rådet för reglerade yrken.

Kommerskollegium svarar också för den servicefunktion som kontaktpunkten tillhandahåller. Servicefunktionen har bland annat till uppgift att svara på frågor från tjänsteleverantörer och tjänstemottagare om tolkning och tillämpning av EU:s regler för tjänster. Servicefunktionen nås via telefon och e-post och under 2016 har 42 förfrågningar besvarats. En klar majoritet av frågorna rör regler för olika affärsverksamheter, bland annat hur man praktiskt ska gå till väga för att starta ett företag. Endast ett fåtal frågor avser tolkning eller tillämpning av EU:s regler för tjänster, vilket är normalt i jämförelse med tidigare år. Förfrågningarna till servicefunktionen har minskat i förhållande till 2015, då 54 förfrågningar inkom.

Tabell 5: Kontaktpunkten för tjänster - servicefunktionen

År	2016	2015	2014
Antal inkomna frågor	42	54	50

Kontaktpunkten för varor

Sedan 2009 tillhandahåller varje medlemsstat inom EU en eller flera kontaktpunkter för information om fri rörlighet för varor. Kommerskollegium ansvarar för den svenska kontaktpunkten, som tillhandahåller information om svenska regler för varor till myndigheter och företag. Kontaktpunkten informerar också om exempelvis principen om ömsesidigt erkännande och hur svenska myndighetsbeslut kan överklagas. Vid frågor om en specifik regel för

en vara vid försäljning i en annan medlemsstat, kontaktar kollegiet det avsedda mottagarlandets kontaktpunkt för att kunna besvara frågan.

Som framgår av tabellen nedan har kontaktpunkten handlagt ungefär samma antal ärenden som föregående år.

Tabell 6: Kontaktpunkten för varor

År	2016	2015	2014
Antal inkomna frågor	93	91	93

Under 2016 har de flesta frågorna kommit från utländska företag som vill saluföra produkter på den svenska marknaden. En del av dessa frågor kommer via ambassader eller handelskamrar i Sverige. Det går att skönja en uppgång i antalet frågor som rör huruvida Sverige ställer krav på att konsumentinformation och dylikt ska tillhandahållas på svenska, jämfört med tidigare år. Det förekommer även en hel del frågor från svenska företag som vill saluföra produkter i andra EU-länder, där Kommerskollegium kan fungera som mellanhand mellan företaget och respektive EU-lands kontaktpunkt. Slutligen kan det även noteras att det varit en viss uppgång i antalet frågor som rör handel med Norge.

3.3 Kontaktpunkt och samordning enligt Arbetstagar direktivet

I och med genomförandet av Arbetstagar direktivet¹, fick Kommerskollegium nya uppdrag i sin instruktion 2016. De nya uppgifterna som lagts på kollegiet är ”att vara kontaktpunkt för motsvarande kontaktpunkter i andra medlemsstater samt att samordna berörda myndigheters uppgifter i fråga om att främja likabehandling av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar.”

Kommerskollegium har anmälts som kontaktpunkt till EU-kommissionen och utsetts till Sveriges ersättare i Rådgivande Kommittén för Arbetskraftens Rörlighet. Kollegiet deltog i den egenskapen vid kommittémötet 2016. Kollegiet har också publicerat information på sin webbplats på svenska och engelska med information om uppdraget och kontaktuppgifter.

För att samordna berörda myndigheters uppgifter bjöd Kommerskollegium dessa² till det som kallas dialogmöte för myndigheter som möter EU-medborgare. Mötet genomförs två gånger per år och syftet den här gången var att informera om och diskutera våra respektive uppdrag utifrån direktivet. Ett första möte inom ramen för det nya uppdraget hölls 2016, då man förutom

¹ Direktiv 2014/54

² Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Försäkringskassan, Migrationsverket, Skatteverket, Svenska institutet, Sveriges Kommuner och Landsting samt Universitets- och Högskolerådet.

uppdraget diskuterade frågor som Brexit, EU-kommissionens förslag om Arbetskraftens rörlighet och relevant rättspraxis.

Kollegiet har också haft möten med arbetsmarknadens parter då vi informerat om direktivet och vår roll som samordnare för att uppmuntra dialog med dessa. Tillsviare bestämdes att möten ska hållas två gånger per år i anslutning till dialogmötet med myndigheterna.

Kollegiet har under hösten också arbetat med regeringsuppdraget att analysera och lämna ett förslag på hur webbaserad information till utländska arbetstagare, arbetsgivare och egenföretagare som verkar i Sverige kan samordnas och utformas.

3.4 Myndighetssamarbetet inom ramen för IMI

EU-kommissionen har tillsammans med medlemsstaterna ett elektroniskt system för informationsutbyte mellan myndigheter, IMI, för tillämpning av vissa EU-rättsakter. Kommerskollegium är nationell samordnare för IMI. Samordningsfunktionen innefattar främst att registrera och utbilda behöriga myndigheter i systemet. Vidare ingår att övervaka frågeflödet och se till att svenska myndigheter och andra medlemsländers myndigheter får svar på sina frågor i tid. Kollegiet fungerar här som en kontakt mellan svenska myndigheter och EU-kommissionen.

Sverige har under året skickat och mottagit sammanlagt 1647 ärenden. Det är en ökning med 20 procent jämfört med motsvarande period 2015 då antalet ärenden låg på 1379. Kommerskollegium har under perioden interagerat med olika motparter vid 349 tillfällen.

3.5 Kommunikationsinsatser och EU-rättsligt stöd

Kommerskollegium informerar andra myndigheter, näringslivet och allmänheten om EU:s inre marknad. Kommunikation ingår således i kollegiets uppdrag att inom området EU:s inre marknad verka för ett enhetligt genomförande och en korrekt tillämpning av EU-rätten i Sverige. Kommerskollegium anpassar kommunikationen efter målgrupperna statliga myndigheter, kommuner, näringsliv och EU-medborgare.

Kommunikationsinsatser och stöd riktade mot statliga myndigheter och kommuner

Kommerskollegiums mål är att öka kunskapen om EU-rätten hos statliga och kommunala tjänstemän. Kollegiet har under året träffat ett stort antal tjänstemän från olika statliga myndigheter och kommuner. Vid dessa träffar har kollegiet informerat om EU:s regler för fri rörlighet för varor inklusive principen om ömsesidigt erkännande, anmälningsproceduren för tekniska föreskrifter, om fri rörlighet för tjänster och anmälningsproceduren enligt tjänstedirektivet, om fri rörlighet för personer och om Solvit. Vi har också genomfört flera kommunikationsinsatser med utbildningar i IMI för ett tjugotal myndigheter.

Kommerskollegium har genomfört flera utbildningsinsatser för myndigheter om anmälningsproceduren för tekniska föreskrifter. Kollegiet har exempelvis föreläst om anmälningsprocedurer vid Transportstyrelsens föreskrifts-utbildningar och hos Boverket, samt startat upp ett nytt nätverk för samråd med myndigheter kring anmälningsprocedurer, myndigheternas roll i dessa samt frågor kring tillämpning av tekniska regler.

Inom ramen för *Forum för Tekniska Regler* (FTR) har kollegiet vid tre tillfällen samlat myndigheter, Regeringskansliet, standardiseringsorganisationer, företag och branschorganisationer för att informera och samråda om utvecklingen i EU och globalt. Kollegiet genomförde också en utvärdering bland deltagarna som visar att FTR uppfyller sin funktion som viktig informationskanal och mötesplats för regleringsfrågor nationellt.

Kommerskollegium deltar som expertmyndighet i Marknadskontrollrådet vid Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac). Kollegiet har informerat om pågående utredningar på inre marknadsområdet och arbetet med revideringen av EU:s varuförordning. I april höll kollegiet dessutom en presentation om EU:s varuförordning på Marknadskontrolldagen med 140 deltagare från olika myndigheter.

Kommerskollegium har under året publicerat en vägledning om anmälningsproceduren för tekniska föreskrifter och e-tjänster som stöd till myndigheter när de ska avgöra om föreskriftsförslag ska anmälas till EU-kommissionen och om hur anmälningsproceduren går till i praktiken.

För att bidra till att förbättra tillämpningen av EU-rätten på personrörlighetsområdet har Kommerskollegium vid två tillfällen under året anordnat möten för myndigheter som möter EU-medborgare.

Kommunikationsinsatser och stöd riktade till näringslivet

Kommerskollegiums mål är att företag ska lära sig mer om EU:s inre marknad och vilka nätverk för information och problemlösning som finns.

Kommerskollegium har medverkat vid mässan Eget Företag i Stockholm genom att vara representerad under temat ”*Digitala tjänster*” och ”*Ny i Sverige*” i en monter tillsammans med flera andra myndigheter. Uppemot 7 000 personer besökte mässan under tre dagar. Kollegiets monter besöktes av närmare 200 personer.

Kommerskollegium har under året bjudit in EU/EES-ambassaderna i Stockholm samt andra företagsfrämjande organisationer till det årliga seminariet *European Business Exporting to Sweden*.

3.6 Handelshinder och fri rörlighet inom EU

3.6.1 Tillämpning och analys av anmälningsprocedurerna och arbetet inom ramen för (EU) 2015/1535 och WTO/TBT

Enligt 6 § i förordningen (1994:2029) om tekniska regler ska myndigheter under regeringen göra en anmälan till Kommerskollegium när de föreslår nya tekniska föreskrifter.³ EU:s anmälningsprocedur, som även regleras i direktiv (EU) 2015/1535⁴ (anmälningsdirektivet), gör det möjligt för medlemsstaterna och EU-kommissionen att granska nationella förslag till tekniska föreskrifter för att förebygga uppkomsten av hinder för den fria rörligheten.

Kommerskollegium hjälper statliga myndigheter och Regeringskansliet att bedöma om deras författningsförslag bör anmälas till EU-kommissionen respektive WTO/TBT-sekretariatet.

Kommerskollegium har yttrat sig över 234 remisser. Av dessa har 45 författningsförslag bedömts omfattas av anmälningskyldigheten enligt anmälningsdirektivet, medan 143 förslag inte behövde anmälas. I 46 fall har kollegiet inte gjort någon bedömning av anmälningskyldighet eftersom det inte varit relevant för den föreslagna författningsändringen eller så har remissen inte innehållit några författningsförslag.

Det totala antalet anmälningar från de länder som deltar i EU:s anmälningsprocedur har minskat något under 2016 jämfört med 2015. För svensk del har antalet anmälningar ökat och kollegiet har anmält 33 svenska författningsförslag till EU-kommissionen enligt anmälningsdirektivet. Av de 33 författningsförslagen har inget förslag anmälts till WTO:s sekretariat enligt TBT-avtalet.

Tabell 7: Anmälningar enligt anmälningsdirektivet av förslag till tekniska föreskrifter

År	2016	2015	2014
Svenska anmälningar enl. direktiv (EU)2015/1535	33	32	38
Svenska anmälningar enligt WTO:s TBT-avtal	0	3	2

EU-kommissionen har varit något mindre aktiv i anmälningsproceduren under 2016 än under 2015. EU-kommissionen har lämnat kommentarer i 130 anmälningsärenden, att jämföra med 153 föregående år. Antalet detaljerade utlåtanden har dock minskat till 54 under 2016 att jämföra med 78 under 2015.

³ Förordningen genomför anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter ([EU] 2015/1535) och Världshandelsorganisationens (WTO) avtal om tekniska handelshinder (TBT-avtalet) i svensk lagstiftning.

⁴ Notera att anmälningsdirektivet kodifierades och ändrade beteckning i september 2015 (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1). Direktivets tidigare beteckning var 98/34/EG.

Tabell 8: Reaktionen på förslag som anmälts enligt anmälningsdirektivet

År	2016	2016	2015	2015	2014	2014
(DU: Detaljerade utlåtanden)	DU	K	DU	K	DU	K
(K: Kommentarer)						
Svenska reaktioner på utländska förslag	1	7	0	5	0	3
Reaktioner på svenska förslag	0	4	0	4	0	10
Reaktioner från kommissionen på svenska förslag	1	3	0	4	0	6

Anmärkning: Statistiken avser antalet förslag som fått reaktioner, inte det sammanlagda antalet reaktioner. Observera att statistiken är preliminär för 2016 eftersom reaktioner får lämnas till och med 31 mars 2017.

Svenska anmälda förslag har fått få reaktioner varav endast en utgjorde ett detaljerat utlåtande avseende förslag som anmäldes under 2016.

Kommerskollegium har fortsatt att aktivt bevaka utländska anmälningar, med särskilt fokus på regler för e-tjänster och IKT-produkter (informations- och kommunikationsteknik). Principiellt intressanta reaktioner från EU-kommissionen och andra medlemsstater har skickats till berörda svenska myndigheter för synpunkter. Sverige lämnade totalt sju kommentarer på utländska tekniska föreskrifter och ett detaljerat utlåtande. Tre av dessa reaktioner initierades efter att kollegiet fått in tips från en myndighet och branschorganisationer på utländska anmälningar som ansågs vara handelshindrande. En av reaktionerna, på ett lagförslag från Italien om kvalitetsmärkning för italienska varor, lämnades i form av ett detaljerat utlåtande. Denna form av reaktion lämnades senast av Sverige år 2011. De resterande fyra kommentarerna initierades inom ramen för kollegiets interna bevakning av utländska anmälningar. De avsåg en anmälan från Bulgarien om lagändringar för att skapa en gemensam ram för livsmedelskedjan, en från Polen om ursprungsmärkning av livsmedels- och jordbruksprodukter, en från Danmark om frivilligt system för djurskyddsmärkning samt en anmälan från Rumänien gällande reglering av modersmjölkersättning.

Kommerskollegium har även deltagit på det årliga mötet med EU-kommissionens kommitté för tekniska föreskrifter.

3.6.2 Arbete med anmälningar enligt tjänstedirektivet

Sedan ikraftträdandet av förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden 2009, har Kommerskollegium uppdraget att anmäla nya och förändrade krav på tjänsteverksamhet i förslag till författningar till EU-kommissionen. Sedan hösten 2013 sker anmälningarna via IMI-systemet. Myndigheterna anmäler själva sina föreskrifter i IMI, varefter anmälningarna godkänns av Kommerskollegium för vidarebefordran till EU-kommissionen.

Kommerskollegium upprättar dock anmälningarna i IMI avseende krav i författningar som härrör från Regeringskansliet.

Under 2016 har Kommerskollegium granskat 126 förslag till föreskrifter och andra författningar utifrån tjänstedirektivets anmälningskrav. Detta är en ökning jämfört med år 2015 då 104 författningsförslag granskades. Majoriteten av de granskade författningarna utgörs av föreskriftsförslag från myndigheter. Jordbruksverket, Transportstyrelsen och Naturvårdsverket är de myndigheter som remitterat flest föreskriftsförslag. Kollegiet har i samtliga fall gjort en bedömning av huruvida kraven i den remitterade författningen kan omfattas av tjänstedirektivets anmälningskrav.

Sverige har, via Kommerskollegium, under 2016 gjort 18 anmälningar enligt tjänstedirektivet. Det är en minskning i förhållande till år 2015, då 22 anmälningar gjordes. Detta kan bland annat bero på ambitionen att sammanföra flera krav inom ramen för en och samma anmälan i stället för att anmäla varje krav separat. Sverige har tredje flest anmälningar av alla medlemsstater.

Totalt har 126 anmälningar gjorts av EU:s medlemsstater under 2016. Kommerskollegium har varje vecka skickat en sammanställning av utländska och svenska anmälningar till Regeringskansliet och tagit fram en årsrapport för att analysera tendenser inom reglering av tjänstesektorn.

Tabell 9: Svenska anmälningar enligt tjänstedirektivet 2006/123/EG

År	2016	2015	2014
Antal svenska anmälningar	18	22	55

3.6.3 Arbetet med EU:s standardiseringspolitik

Kommerskollegium har i uppdrag att i samarbete med svenska intressenter bevaka utvecklingen av EU:s standardiseringspolitik och utvecklingstendenser inom standardiseringen.

Kollegiet har under året deltagit vid tre möten i kommittén under EU:s standardiseringsförordning 1025/2012. För att förbättra samordningen inför kommittémötena har särskilda förmöten hållits med representanter från standardiseringsorganisationerna, Regeringskansliet och berörda myndigheter. Kollegiet har även arbetat för att stärka samarbetet med intressenter inom standardiseringen i Sverige genom att starta upp ett nytt nätverk för standardiseringsfrågor.

Kollegiet har under 2016 haft en aktiv roll på EU-nivå genom medverkan i styrgruppen för EU-kommissionens standardiseringsinitiativ, *Joint Initiative on Standardisation*. Initiativet syftar till att modernisera det partnerskap för standardisering som finns mellan EU-kommissionen, industrin, europeiska

standardiseringsorgan och standardiseringsorganisationer genom att påskynda och prioritera bättre standarder på alla områden. Flera svenska synpunkter fick genomslag i det slutliga dokumentet som undertecknades i juni.

3.6.4 Arbetet med tillämpning av tekniska regler

EU:s varuförordning 764/2008/EG och den svenska marknadskontrollförordningen gäller för myndighetsbeslut som hindrar försäljning av varor som lagligen säljs i andra EU-länder och som inte omfattas av harmoniserad EU-lagstiftning. Kommerskollegium har i uppgift att ta emot beslut som svenska myndigheter fattar mot ekonomiska aktörer och anmäla dem till EU-kommissionen. Dessutom stödjer kollegiet myndigheter och kommuner i frågor kring tillämpning av varuförordningen, gränsdragning till andra EU-regelverk samt principen om ömsesidigt erkännande.

Kollegiet har bland annat analyserat frågan om EU-rättens tillämpning på kosttillskott och i det sammanhanget svarat på frågor gällande förbud att sälja livsmedel med höga vitamin- och mineralhalter. Liksom tidigare år rapporterade kollegiet sina erfarenheter från kontaktpunkten för varor och tillämpningen av varuförordningen i Sverige till EU-kommissionen.

Kollegiet har vidare bistått Regeringskansliet med underlag för revideringen av EU:s varuförordning och deltagit i det årliga mötet med den rådgivande kommittén för ömsesidigt erkännande. Kollegiet deltog även i ett expertmöte i Bryssel om ömsesidigt erkännande och marknadskontroll.

3.6.5 Solvitnätverkets arbete

Kommerskollegium inrymmer Sveriges Solvitfunktion och tar därmed emot och hanterar klagomål om hinder mot den fria rörligheten som företag och privatpersoner stött på i fall där myndigheter inte tillämpar EU-rätten korrekt. Solvit drivs i EU-kommissionens regi. Arbetet handlar om att på informell väg och i dialog med berörda myndigheter försöka komma till rätta med de hinder som klagomålen handlar om.

Tabell 10: Hinderärenden för Solvit Sverige

År	2016	2015	2014
Varor	13	16	17
Tjänster	9	12	4
Kapital	3	0	7
Personer	150	184	171
Totalt	175	212	199
Solvitdatabasen	105	93	98

Solvit Sverige har tagit emot 175 ärenden under 2016, varav 105 har hanterats i samarbete med andra Solvit-center inom ramen för nätverkets gemensamma databas. Övriga ärenden har hanterats utan att något annat Solvit-center har engagerats. 129 ärenden har handlat om problem som uppstått i Sverige, övriga

46 om problem som har uppstått i andra medlemsstater. Antalet ärenden är något mindre än föregående år. Samtidigt har en något större andel hanterats i den gemensamma databasen, något som gynnar transparensen i nätverket och innebär en ökad insyn för EU-kommissionen i det handelshinderarbete som görs.

Ärendena under 2016 har till övervägande del handlat om hinder för privatpersoner. 150 ärenden av de 175 inkomna till Solvit Sverige har gällt personrörlighet. 111 av dessa gäller problem som uppstått i Sverige. En dryg tredjedel av dessa utgör ärenden som handlar om EU-medborgares svårigheter att bli folkbokförda och få personnummer i Sverige. En knapp femtedel handlar om hinder som uppstår till följd av långa handläggningstider hos Migrationsverket. Mer än hälften av de hinder som uppstår i Sverige rör alltså något av de två ovannämnda problemen. Lösningarna på dessa är beroende av strukturella förändringar och kan inte lösas av Solvit.

Antalet ärenden anmälda av företag var fortsatt lågt under 2016. Detta är inte specifikt för Solvit Sverige utan avspeglas även i nätverket i stort. Gemensamma diskussioner om hur fler företag kan komma i kontakt med Solvit har förts under året och kommer att fortsätta under 2017.

Under 2016 publicerades en sammanställning med exempel på ärenden som hanterats av Solvit Sverige under 2015. Solvit Sverige deltog vidare i två workshops på nätverksnivå. Den första i Bryssel i april och den andra i Luxemburg i september. Utöver detta deltog Solvit Sverige i ett bilateralt möte som det franska Solvit-centret bjöd in till i Paris i juni. Syftet var att utbyta erfarenheter av såväl ärendehantering som nätverksfrågor, arbete med EU-piloten och frågor om efterlevnad av EU-rätten.

3.7 Förlikningsorganet

Kommerskollegium är sedan 2014 förlikningsorgan i avtalstvister om vägtullar enligt lagen (2013:1164) om elektroniska vägtullsystem.

EU har utarbetat ett system i syfte att skapa en gemensam marknad för betalning av samtliga vägavgifter inom EU genom en enda fordonsutrustning och ett enda avtal. Det europeiska systemet för elektroniska vägtullar refereras till som EETS (European Electronic Toll Service). I Sverige omfattas vägtullarna som tas ut vid Svinesundsbron och Öresundsbron av regelverket. Kollegiet kan utses som medlare i de fall avgiftsupptagare och betalningsförmedlare inte kommer överens om avtalsvillkoren.

Under 2016 har kollegiet inte fått några medlingsuppdrag. Arbetet med att ta fram föreskrifter har fortskridit och de nya föreskrifterna kommer att träda i kraft i början av 2017.

3.8 Remissvar

Tabell 11: Remissvar – antal och tid (timmar)

År	2016		2015		2014	
	Antal	Tim	Antal	Tim	Antal	Tim
Svar på remisser från Regeringskansliet	117	2 213	101	2 382	87	1 704
Svar på remisser från övriga myndigheter	117	1 287	108	2 449	108	2 370
Totalt	234	3 500	209	4 831	195	4 074

Tabellen ovan avser myndighetens samlade antal yttranden. Som framgår har antalet yttranden över remisser från Regeringskansliet ökat. Samtidigt har den nedlagda tiden på remissvar minskat. Minskningen förklaras närmast av att kollegiets arbetssätt med remisser har förenklats. Den genomsnittliga tiden per handlagd remiss har därmed minskat.

3.9 Kostnader – Inre marknaden

De totala kostnaderna för Kommerskollegiums insatser inom området den inre marknaden uppgick till 30,8 miljoner kronor, vilket är en minskning med 1,6 miljoner jämfört med 2015. I tabellen nedan finns de totala kostnaderna specificerade per prestationstyp.

Tabell 12: Kostnader Inre marknaden

År	2016	2015	2014
	mkr	mkr	mkr
Totala kostnader	30,8	32,4	28,8
<i>Varav:</i>			
Analyser och utredningar	10,2	10,8	8,5
Kontaktpunkter för varor och tjänster	3,9	4,0	4,6
Internal Market Information system (IMI)	1,1	0,5	0,4
Informationsinsatser och EU-rättsligt stöd	3,3	3,4	3,1
Anmälningssprocedurena	3,0	2,1	3,1
Solvit	5,1	5,7	4,5
Förlikningsorgan	0,2	0,7	0,3
Svar på remisser från Regeringskansliet	2,6	2,6	1,9
Svar på remisser från övriga myndigheter	1,4	2,6	2,4

De totala kostnaderna ligger på en något lägre nivå jämfört med 2015.

Minskningar noteras främst för svar på myndighetsremisser men även för analyser och utredningar, Solvit och förlikningsorganet. Samtidigt noteras ökning för IMI respektive anmälningssprocedurena.

Nedgången av kostnaderna för myndighetsremisser beror på lägre tidsåtgång per remiss, se även tabell 11. Avseende Solvit är antalet inkomna ärenden mindre än

föregående år. Avseende vårt uppdrag som förlikningsorgan har kollegiet inte fått några medlingsuppdrag.

Kollegiet lade under 2016 ner mer tid på att analysera och reagera på utländska anmälningar inom ramen för anmälningsprocedurerna än under 2015. Samma gäller för analys av föreskrifter enligt tjänstedirektivet. Avseende IMI har nya funktioner inom det uppdaterade yrkeskvalifikationsdirektivet tillkommit, vilket har inneburit nya rutiner och extra utbildningsinsatser.

4 EU:s externa handelspolitik

Inom området EU:s externa handelspolitik ska Kommerskollegium särskilt verka för en handelspolitik som bygger på frihandel och att det multilaterala handelssystemet är öppet och starkt. Kollegiet ska följa och analysera EU:s handelspolitik, utvecklingen i WTO, inklusive i pågående förhandlingar, samt bilaterala och regionala handels- och partnerskapsavtal liksom EU:s övriga handelsförbindelser, inklusive autonoma handelsarrangemang, internationella investeringsavtal och ekonomiska samarbetsavtal. Kollegiet ska också värna om att Sverige och EU följer sina internationella handelspolitiska åtaganden.

Tabell 13: Publikationer, möten, seminarier, m.m.

År	2016	2015	2014
Antal framtagna publikationer m.m.	5	11	4
Antal internationella möten som kollegiet deltagit i	86	108	82
varav EU	75	89	67
WTO	10	16	13
FN	1	3	2
Antalet seminarier/konferenser/utbildningar som kollegiet hållit i eller framträtt vid	37	39	25
varav i Sverige	27	22	21
utanför Sverige	10	17	4

Som framgår av tabellen ovan har kollegiets deltagande i möten och konferenser med mera minskat något jämfört med 2015. Antalet publikationer på området har minskat i jämförelse med 2015 men ligger högre än 2014.

4.1 Analyser/utredningar – EU:s externa handelspolitik

Tabell 14: Expedierade utredningar, yttranden och brev

År	2016		2015		2014	
	Antal	Tim	Antal	Tim	Antal	Tim
Utredningar, yttranden, brev	447	24 748	556	25 647	564	26 087
varav om frihandelsavtal	118	6 678	100	7 642	191	9 862

Av tabellen ovan framgår att antalet analyser inom området yttre handelspolitik minskat något, i förhållande till tidigare år. Detta kan förklaras med att ett stort antal analyser togs fram inför WTO:s ministermöte i Nairobi 2015 samt ett fåtal efteråt. Aktiviteten inom WTO har varit låg, vilket påverkat antalet analyser.

Av tabellen framgår även att arbetet med frihandelsavtal räknat i timmar minskat. Detta består till största delen i att nedlagd tid på arbete med TTIP-förhandlingarna minskat väsentligt. Detta kan förklaras dels med att kollegiet inte tagit fram någon ytterligare utredning kring TTIP, men även med att intensiteten i förhandlingarna minskade under slutet av året, och därmed Regeringskansliets behov av underlag.

4.1.1 Skyddsinstrument

Enligt regleringsbrevet för 2016 ska Kommerskollegium yttra sig i enskilda ärenden om handelspolitiska skyddsåtgärder samt särskilt i arbetet med de ändringar av EU:s antidumpningsförordning som krävs för att förordningen ska vara förenlig med WTO:s regelverk i förhållande till samtliga dess medlemmar.

Under 2016 har Kommerskollegium fortsatt att bidra till det pågående arbetet med utvecklingen av både EU:s och WTO:s handelspolitiska skyddsinstrument. Kollegiet har bistått med analyser inom ramen för moderniseringen av EU:s skyddsinstrument, samt avseende Kinas anslutningsprotokoll till WTO och frågan om marknadsekonomisk status. Frågan om marknadsekonomisk status har även analyserats utifrån situationen på den globala stålmarknaden och förslaget om ett moderniserat regelverk. Kollegiets analyser och rekommendationer har bland annat fungerat som inspel till EU-kommissionens arbete med att ta fram förslag till ett förändrat regelverk i EU.

Under året har kollegiet genomfört flera kommunikationsinsatser på området handelspolitiska skyddsåtgärder.

4.1.2 Handel och hållbarhet

Kommerskollegium ska integrera hållbar utveckling i sitt arbete och bidra till genomförandet av Sveriges politik för global utveckling. Vidare ska kollegiet verka för att generationsmålet för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen fastställt nås, vid behov föreslå utvecklingsåtgärder och rapportera till Naturvårdsverket om miljöarbetet.

Integrering av hållbarhet i kollegiets verksamhet

I samband med den anpassning av kollegiets organisation som genomfördes kring halvårsskiftet fördes de ekonomiska hållbarhetsfrågorna och utvecklingsperspektivet på handel till samma enhet som ansvarar för miljömässig och social hållbarhet. Detta har bidragit till att på ett samlat sätt integrera alla tre dimensioner av hållbarhet i kollegiets arbete.

Hållbarhetsaspekter har under året inkluderats i ett antal av myndighetens övriga utredningar och yttranden, såväl genom särskilda avsnitt som genom löpande kvalitetssäkring. Dessutom har kollegiet tydligare integrerat hållbar utveckling i det handelsrelaterade utvecklingssamarbetet. Hållbarhet har varit en uttalad röd tråd i kollegiets nya projekt *Trade Academy*, och dessutom utgjort delar av enskilda biståndsinsatser.

Agenda 2030

Kollegiet har besvarat ett uppdrag från regeringen där en viktig del var att analysera hur mål och delmål i Agenda 2030 förhåller sig till handelspolitiken. Kollegiets utredning där arbetet med hållbarhetsagendan redovisas har sedermera tilldragit sig intresse från exempelvis Arbetsförmedlingen.

Kollegiet har vidare engagerat sig i det av Sida initierade projektet *Myndigheter för hållbar utveckling*. Inom detta projekt samlas ett fyrtiotal myndighetschefer regelbundet för att diskutera hur svenska myndigheter kan bidra till genomförandet av Agenda 2030. Deltagarna för en strategisk diskussion på GD-nivå, och samarbetar dessutom på expertnivå för att förbereda GD-forumen. Kommerskollegium är en av sex myndigheter som tillsammans med Sida, Energimyndigheten, Försäkringskassan, Svenska Institutet och Naturvårdsverket som i dagsläget driver arbetet med frågan.

Utredningar

Kollegiet har tagit fram två egeninitierade utredningar om kopplingarna mellan handel och hållbarhet. Utredningen *Handel och social hållbarhet – en översikt och analys* kartlägger sambanden mellan handel och tre utvalda fokusområden inom social hållbarhet – mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och jämställdhet samt analyserar vilka handelsrelaterade instrument som kan användas för att främja social hållbarhet. Utredningen har presenterats via videolänk för Sveriges representationer i Bryssel och Genève samt för Världsbankens handelsavdelning i Washington.

Utredningen *Sambandet mellan handel, tillväxt och fattigdom* undersöker handelsliberaliseringars betydelse för ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom samt hur handelspolitiken kan bidra till positiva effekter på dessa aspekter av ekonomisk hållbarhet. Utredningen har presenterats i samverkansgruppen för handelsbistånd.

Kollegiet har dessutom genomfört en utredning kring hållbarhetskapitel i frihandelsavtal. Utredningen belyser hållbarhetskapitel i befintliga frihandelsavtal, andra internationella avtal och utmynnar i ett antal rekommendationer om hur implementering och efterlevnad av hållbarhetskapitel kan stärkas. Utredningen presenterades för EU-kommissionen i Bryssel.

Inom ramen för bilaterala och regionala förhandlingar om frihandelsavtal har kollegiet även bidragit med stöd i substans i frågor om hållbar utveckling.

Nationella och internationella fora

Kollegiet har deltagit i en av EU-kommissionen nyskapad expertgrupp om handel och hållbar utveckling. Under året genomförde kollegiet på uppdrag av arbetsgruppen bland annat en inventering av arbetet med handel och hållbar utveckling i Sverige.

För att effektivt samverka med andra myndigheter och aktörer på miljöområdet leder kollegiet en referensgrupp för handel och miljö, vilken har sammanträtt två gånger under året och bland annat berört uppföljning av klimatmötet i Paris, hållbar konsumtion/produktion och cirkulär ekonomi. Kollegiet deltar också i den samverkansgrupp mellan myndigheter inom miljömålssystemet som Naturvårdsverket ansvarar för.

Kollegiet har vidare deltagit i OECD:s särskilda kommitté för handel och miljö (JWPTE) samt i OECD:s Global Forum on Responsible Business Conduct.

Den feministiska utrikespolitiken

Kollegiet har enligt regleringsbrevet haft i uppdrag att bistå med expertstöd för att utveckla regeringens feministiska utrikespolitik. I syfte att uppfylla detta uppdrag har kollegiet fokuserat på att analysera kopplingen mellan handel och jämställdhet, bland annat i utredningen om handel och social hållbarhet, och att integrera denna analys i kollegiets övriga arbete. Som ett exempel har vi valt att fokusera på handel och jämställdhet inom utbildningsinsatserna i utvecklings-samarbetet. Kollegiet har lämnat stöd till Regeringskansliet inför framtagande av handlingsplanen för den feministiska utrikespolitiken och representerat Sverige vid *UNCTAD Expert Meeting on trade as a tool for the economic empowerment of women*.

4.1.3 Redovisning av regeringsuppdrag om miljömålsarbetet

Kollegiet har, i likhet med flera andra myndigheter, ett uppdrag från regeringen att analysera hur myndigheten ska verka för att nå miljömålen samt att presentera en genomförandeplan för de kommande fyra åren.

Kommerskollegium ska inom ramen för sin kärnverksamhet verka för att av riksdagen fastställda miljömål nås. Det sker genom utredningar, yttranden, remissvar och extern kommunikation, men även genom att upprätthålla regler och föreskrifter. I genomförandeplanen beskrivs olika verktyg för att säkerställa att miljömålen integreras i verksamheten. Arbetet med planen ska enligt uppdraget redovisas i årsredovisningen, och de åtgärder som genomförts redovisas därför nedan.

Integrering i verksamhetsplaneringen

Kollegiet har i genomförandeplanen angett att miljöperspektivet ska lyftas fram i verksamhetsplaneringen. Detta sker med början inför 2017, i och med att hållbar utveckling kommer att utgöra ett eget mål för kollegiets verksamhet. Här ingår analys och information om sambandet mellan handel och hållbar utveckling, liksom integrering av samtliga hållbarhetsdimensioner i kollegiets arbete. Att verka för att miljö kvalitetsmålen nås samt att förebygga negativ miljöpåverkan utgör ett eget delmål. I samband med verksamhetsplaneringen undersöks också om genomförandeplanen behöver revideras för kommande år.

Kvalitetssäkring

I kollegiets nya kvalitetssäkringspolicy och handledning för utredningar har specifikt angetts att tvärspektoriella perspektiv ska beaktas när utredningar och andra aktiviteter eller verksamhetsprocesser kvalitetsgranskas. Hållbarhet är exempel på ett sådant perspektiv. Likaså har i kollegiets rutiner inför GD-föredragning och beslut införts en text som anger att koppling till miljömålen ska analyseras i relevanta fall.

Vid de veckovisa mötena mellan kollegiets enhetschefer har avstämningar gjorts kring ärenden av större vikt, bland annat för att säkerställa att relevant expertis kommer med i aktuella insatser som beaktar de tvärspektoriella perspektiven.

Interna utbildningsinsatser

Utbildningsinsatser har förberetts i syfte att öka kunskapen och medvetenheten om miljömålen och de globala hållbarhetsmålen hos kollegiets medarbetare. Insatserna genomförs och följs upp och fördjupas kommande år i den mån behov finns.

I kollegiets introduktion för nyanställda har också information om vår uppgift i miljömålssystemet och hållbarhetsmålen i övrigt lyfts in.

Arbetsgrupp för handel och hållbarhet

I syfte att få en bättre överblick över enhetsöverskridande insatser med koppling till miljömässig hållbarhet, samt att stärka kvalitetssäkringsarbetet, har en intern arbetsgrupp bildats för frågor kring hållbar utveckling.

Integrering i kärnverksamhetens processer

Inom ett antal av kollegiets verksamhetsområden har åtgärder utförts som bidragit till att integrera miljömålen. Det finns i de flesta fall kopplingar till generationsmålet, och i många fall koppling till ett visst miljökvalitetsmål. För en genomgång av åtgärdsområden och hur kollegiet inom var och ett av dessa verkar för att nå relevanta miljömål hänvisas till en separat redogörelse.

4.1.4 Utvecklingsperspektivet och Sveriges politik för global utveckling (PGU)

Kommerskollegium har i uppdrag att bidra till genomförandet av Sveriges politik för global utveckling (PGU) där målet är att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Kommerskollegium beaktar, när så är lämpligt, ett utvecklingsperspektiv i de analyser som kollegiet gör. I sådana fall för kollegiet resonemang om effekter för utvecklingsländer eller fattiga människors perspektiv samt hur regelverk kan utformas i utvecklingsfrämjande riktning.

Under 2016 har rapporteringen av hur kollegiet arbetar med att uppfylla uppdraget skett på samma sätt som tidigare år. I enlighet med kollegiets regleringsbrev för 2017 kommer arbetet med PGU att redovisas i samband med kollegiets Agenda 2030-arbete.

4.1.5 Ursprungsregler och handel

Det löpande arbetet med ursprungsregler kan delas upp i tre kategorier: frihandelsavtal, deltagande i kommittéer och expertmöten samt svara på frågor från företag.

Bland frihandelsavtalen har mest fokus ägnats åt TTIP och Japan. Vidare har bidrag lämnats till basutredningarna om Mexiko, Mercosur, Filippinerna och Indonesien. Analyser och underlag för att ta fram svenska ståndpunkter om ursprungsregler har löpande lämnats till UD.

Kollegiet har under 2016 deltagit i fem möten i EU-kommissionens expertgrupp för ursprungsregler (CEG-ORI) tillsammans med Tullverket.

Under 2016 har arbetet med den reviderade Pan-Euro-Med-konventionen (PEM) fortskridit utan att kunna avslutas. Kollegiet har bevakat arbetet löpande. I samband med PEM bör även Jordanien nämnas då landet under 2016 fick ett särskilt undantag för ursprungsregler i syfte att få fler flyktingar i anställning. Kollegiet har bidragit med underlag i frågan.

Utöver det löpande arbetet har kollegiet under 2016 arbetat med en större utredning om preferensutnyttjande och ursprungsregler tillsammans med UNCTAD. Detta arbete är tänkt att slutföras första halvan av 2017.

4.1.6 Immaterialrätt

Kollegiet har under året följt de immaterialrättsliga frågorna och särskilt moderniseringen av upphovsrätten i EU-kommissionens inre marknadsstrategi och digitala inre marknadsstrategi. Flera remisser med immaterialrättslig koppling har besvarats. De immaterialrättsliga delarna av rapporten *Online Trade, Offline Rules* har presenterats externt.

4.1.7 Offentlig upphandling

Kollegiet har under året fokuserat på hållbarhetshänsyn i offentlig upphandling, och avslutat en utredning om möjligheterna att ta miljömässiga och sociala hänsyn i WTO:s upphandlingsavtal GPA. Vidare har kollegiet analyserat EU-kommissionens reviderade förslag till förordning om tillträde för varor och tjänster från tredjeland till EU:s upphandlingsmarknad samt tagit fram analyser inom ramen för förhandlingar av EU:s bilaterala och regionala handelsavtal.

4.1.8 Tullområdet

Kollegiet har under året granskat mandat samt parternas tullbud för industrivaror inom EU:s tullförhandlingar om frihandelsavtal. Kollegiet har också tagit fram analyser inom ramen för utvidgningen av Informationsteknikavtalet (ITA), samt förhandlingarna om liberalisering av tullar på miljövaror inom ramen för EGA.

Kollegiet har skrivit en rapport som visar att tullar, trots framförhandlade frihandelsavtal, fortfarande utgör ett problem för företag.

Kollegiet har vid behov, tillsammans med Tullverket, representerat Sverige vid möten i Tullkodexkommittén, sektionen för särskilda förfaranden i Bryssel, samt varit svensk representant i EU-kommissionens arbetsgrupp som handlägger inkomna ansökningar om tullbefrielser och tullkvoter (ETQG).

EU:s nya tullagstiftning

Till följd av EU:s nya tullagstiftning har den svenska tullagstiftningen ändrats. Kollegiet har lämnat synpunkter på relevanta delar av den nya tullförordningen.

4.1.9 Jordbruk och SPS-åtgärder

Jordbruk

Kollegiet har, i samarbete med Jordbruksverket, analyserat svenska intressen på jordbruksområdet inom ramen för EU:s förhandlingar av frihandelsavtal.

Kollegiet har löpande deltagit i Regeringskansliets möten om jordbruk och internationella handelsfrågor, samt bidragit med underlag inför möten i OECD:s gemensamma arbetsgrupp för jordbruk och handel.

Kollegiet har deltagit i arbetet med utredningen *Möjlighet att begränsa eller förbjuda odling av genetiskt modifierade växter i Sverige*, SOU 2016:22.

Kollegiet har också deltagit i ett myndighetsgemensamt arbete med att ta fram en exportguide för livsmedel.

SPS

Kollegiet har löpande bevakat SPS-frågorna i WTO, i EU:s regionala och bilaterala frihandelsavtal, i EU:s regleringsarbete och i svenskt regleringsarbete på området samt deltagit i de svenska förberedande mötena inför SPS-kommitténs möten i WTO. Kollegiet har skrivit underlag till EU-kommissionen om svenska SPS-relaterade exportproblem samt försett EU-kommissionen med svenska uppdateringar inför bilaterala möten. Kollegiet har även bidragit med analys i samband med uppdatering av OIE:s (World Animal Health Organisation) riktlinjer för handel samt EU:s nya exportstrategi för produkter av animaliskt ursprung.

Kollegiet har deltagit i en SPS-arbetsgrupp tillsammans med Regeringskansliet, Jordbruksverket och Livsmedelsverket och sammanställt en förteckning över marknadstillträdesproblem inför gruppens möten.

Under hösten 2016 anordnade kollegiet ett seminarium om antibiotikaresistens i ett handels- och utvecklingsperspektiv. Kollegiet har också bidragit med en expert som ordförande i arbetsgruppen Standards and Trade Development Facility (STDF).

Kollegiet har under året analyserat SPS-kapitel i pågående frihandelsavtalsförhandlingar. Kollegiet har löpande lämnat synpunkter till Havs- och vattenmyndigheten gällande SPS-avtalet och regleringar kring invasiva främmande arter samt yttrat sig över en remiss till Miljö- och energidepartementet inom samma ämne. Kollegiet har även yttrat sig över en remiss från Miljö- och energidepartementets förslag om begränsning av odling av genetiskt modifierade växter.

Under året har kollegiet arbetat tillsammans med Chamber Trade Sweden i en kartläggning av importproceduren för växtprodukter ur ett SME-perspektiv. Kollegiet har också bistått företag rörande upplevda problem vid import och export, bland annat gällande stevia och avelsmaterial.

4.1.10 Internationellt regulativt samarbete

I Kommerskollegiums uppdrag ingår att främja globalt regulativt samarbete, borttagandet av onödiga tekniska handelshinder (TBT) och att proaktivt begränsa uppkomsten av nya tekniska handelshinder. Kollegiet deltar i aktiviteter som rör tekniska regelfrågor i EU, WTO, FN, OECD samt i internationellt regulativt och standardiseringspolitiskt arbete, bland annat inom ramen för bilaterala frihandelsförhandlingar, samt bistår med teknisk expertis till utvecklingsländer.

Kommerskollegium är svensk upplysningscentral inom ramen för TBT-avtalet (TBT Enquiry Point), och har under året fått och svarat på frågor från andra WTO-medlemmar samt fått andra regelfrågor. Kollegiet har under året deltagit i WTO:s TBT-kommitté vid dess tre ordinarie möten samt de temamöten som föregått mötena. Kollegiet har också deltagit i EU-kommissionens årliga TBT-möte.

Under året har kollegiet granskat och lämnat synpunkter på underlag till OECD:s handelskommitté och dess möten för internationellt regulativt samarbete (IRC), inklusive de svenska ståndpunkter som behandlats där.

Kollegiet deltog i UNECE:s (FN:s ekonomiska kommission för Europa) arbetsgrupp WP.6 för regulativt samarbete och standardiseringspolitik. På årsmötet höll ett ämnesråd från kollegiet ett öppningstal om Agenda 2030 och dess effekter på regleringspolitik och varureglering på arbetsgruppens årsmöte. Kollegiets representant blev på samma årsmöte vald till vice ordförande för UNECE WP.6.

Kollegiet har haft fortsatt fokus på analys kring de regulativa frågorna i frihandelsförhandlingarna mellan EU och USA (TTIP). Representanter för kollegiet har deltagit i flera särskilda expertmöten i Bryssel med regulativt samarbete och tekniska handelshinder som huvudtema. Kollegiet har vidare bistått med löpande stöd till Regeringskansliet och deltagit i två möten mellan Sverige och EU-kommissionen för att hitta förhandlingslösningar, i synnerhet på standardiserings- och ackrediteringsområdet. Kommerskollegiums lösningsmodell *Transatlantic Standards Approval Scheme* (TSAS) har spritts

via kollegiets *Utrikeshandelspodd*, dels via en scribblefilm som publicerats i sociala medier på svenska, engelska och tyska. Modellen har även presenterats för tjänstemän i EU-kommissionen och EU:s medlemsländer vid ett informellt TTIP-expertmöte i Bryssel.

Även inom ramen för andra bilaterala förhandlingar om frihandelsavtal har kollegiet bidragit med stöd i de regulativa avsnitten.

4.1.11 Handelsprocedurer

Under 2016 har kollegiet löpande bevakat och rapporterat om implementeringsprocessen av WTO-avtalet om handelsprocedurer. I juni 2016 stod Kommerskollegium tillsammans med UD och Tullverket värd för en regional WCO-konferens om genomförande av WTO:s handelsproceduravtal i WCO:s Europaregion. Konferensen leddes av EU-kommissionen i egenskap av ordförande för WCO:s Europaregion. Ett drygt fyrtiotal länder och ett tiotal organisationer deltog på konferensen som resulterade i en deklaration, den så kallade *Stockholmsdeklarationen*.

Kollegiet har också deltagit i en workshop arrangerad av WTO om nationella handelsförenklingskommittéer. Konferensen höll kollegiet i anslutning till möte i WTO Preparatory Committee. Under konferensen hölls en presentation om SWEPRO och samarbetet med näringslivet, och kollegiet deltog också som observatör under ett s.k. mock meeting som syftade till att ge deltagarna kunskap om hur man arrangerar konstruktiva och effektiva möten.

Inför Trade Policy Review US har kollegiet bidragit med underlag om handelsprocedurer.

Förhandlingarna mellan EU och USA om TTIP har fortgått under 2016. Handelsprocedurområdet har endast berörts i någon mån. Kollegiet har löpande tagit del av information om förda diskussioner samt informerat näringslivet om TTIP, i SWEPRO och i samband med besök på handelskammare (se nedan).

Kollegiet har löpande tagit del av förhandlingsprocessen beträffande handelsprocedurer i övriga frihandelsavtal. Kollegiet har analyserat handelsproceduravsnitten i frihandelsavtal med Filippinerna, Mexico och Mercosur och jämfört dessa med WTO-avtalet om förenklade handelsprocedurer. På förfrågan av UD har också utfallet av runda 13-14 med Japan analyserats. Kollegiet har vidare identifierat intressen inför ett framtida frihandelsavtal med Indonesien.

Ett möte hölls i handelsprocedurrådet SWEPRO under året. Kollegiet ansvarar för SWEPRO:s kanslifunktion och för att arrangera mötena. Årets möte hölls i april. Fokus för mötet var genomförandet av den nya EU-gemensamma tullagstiftningen, Union Customs Code.

Kollegiet har under 2016 deltagit i UN/CEFACT:s arbete med standardisering och harmonisering av handelsprocedurer. Det har handlat om deltagande på strategisk nivå i egenskap av Head of Delegation (HoD) för den svenska

delegationen. Arbetet har bestått i förberedelser inför Plenarmöte och löpande hantering av ärenden kopplade till HoD-rollen, bland annat spridning av information till svenska experter.

Kollegiet har fått ett regeringsuppdrag gällande tull- och handelsprocedurer vid en eventuell Brexit. Uppdraget påbörjades i november 2016 och ska slutredovisas i mars 2017.

4.1.12 Internationella investeringar

Kollegiet har under året tagit fram analyser inom ramen för EU:s pågående förhandlingar om investeringsavtal samt pågående frihandelsavtalsförhandlingar.

Kollegiet har deltagit vid ett antal internationella möten om investeringsfrågor i såväl OECD, FN/UNCTAD som i TPCSI i Bryssel. Kollegiet har också deltagit vid sjätte investeringskonferensen, anordnad av tjeckiska Finansdepartementet.

Det stora behovet av investeringar för att kunna uppfylla målen i Agenda 2030 har fått allt större internationell uppmärksamhet. Kollegiet deltog därför i *T20 Trade and Investment Conference* om potentiella multilaterala vägar framåt.

Kollegiet har analyserat potentiella effekter av CETA-avtalet och i synnerhet investeringsskyddskapet. Kollegiet har dessutom analyserat ett eventuellt framtida EU-gemensamt investeringsskyddsavtal.

I september färdigställdes en fördjupad analys rörande vilka åtaganden Sverige gjort i sina bilaterala investeringsskyddsavtal samt den osäkerhet som artikeln ”Mest gynnad nationsbehandling” medför för svenska investerare samt för Sverige.

Frågan om tvistlösning i investeringsskyddsavtal har fått fortsatt stor uppmärksamhet och kollegiet deltog i december 2016 i ett möte med delegater från cirka 60 länder om ett eventuellt skapande av en multilateral investeringsdomstol.

4.1.13 Handelshinder och marknadstillträde

Kommerskollegium har i uppdrag att förebygga, minska och undanröja handelshinder.

Kollegiet gjorde under 2016 en inventering av existerande kunskap om handelshinder och olika former av protektionism inom internationella organisationer (WTO, EU, OECD, UNCTAD, Världsbanken, IMF) och hos icke-statliga aktörer (Global Trade Alert). Denna inventering resulterade i en rapport – *Protectionism in the 21st Century* – som under året presenterades i olika sammanhang, såväl internationellt som i Sverige.

Inför det bilaterala mötet *Informal Commercial Exchange (ICE)* mellan Sverige och USA lämnade kollegiet underlag kring aktuella handelshinder, baserat på en enkät till svenska företag.

Kommerskollegium har under 2016 deltagit i elva möten i EU:s marknadstillträdeskommitté i Bryssel. I kommittén har kollegiet under året tagit upp eller kommenterat ett antal handelshinder som anmälts till kollegiet eller som kollegiet på annat sätt vet berör svenska intressen. Det har bland annat gällt handelshinder i Kina, Ryssland, Turkiet, Indonesien, Egypten och Algeriet.

Arbetet i marknadstillträdeskommittén innebär ett nära samarbete mellan EU-kommissionen, EU:s medlemsstater och näringslivet. I kommittén arbetar man bland annat med nyckelhinderslistor över prioriterade handelshinder hos ett trettiotal av EU:s främsta handelspartners. Kommerskollegium har under året framfört synpunkter på nyckelhinderslistorna för Malaysia, Mexiko, Indien och Australien.

En fråga som under hösten har diskuterats är hur EU-kommissionen och medlemsländerna kan arbeta bättre tillsammans för säkra en effektiv och korrekt tillämpning av frihandelsavtal. I detta sammanhang har kollegiet besvarat ett antal frågor från EU-kommissionen.

4.1.14 Övriga insatser, ej fördelade på expertområden ovan

Kollegiet har på begäran av Regeringskansliet genomfört en utredning i syfte att kartlägga begränsningar i att använda handelspolitiska instrument, samt belysa positiva, utvecklingsfrämjande incitament i handelspolitiken som skulle kunna bidra till EU:s ansträngningar att inom ramen för den så kallade Vallettaprocessen uppnå effektivare återtagande av migranter. I utredningen lämnades bland annat förslag till snabbt genomförbara åtgärder för unilateralt marknadstillträde och förutsättningar för ökad handel, vilket i sin tur kan bidra till sysselsättning och ekonomisk utveckling i ursprungsländerna.

Två videokonferenser har hållits mellan kollegiet och Världsbankens *Trade and Competitiveness Global Practice*. Vid konferenserna har kollegiets medarbetare presenterat utredningar och projekt kring digitalisering, protektionism, frihandelsavtal, social hållbarhet och Agenda 2030.

4.2 Pågående förhandlingsprocesser

Kollegiet ska följa och analysera utvecklingen i WTO, inklusive i pågående förhandlingar, samt bilaterala och regionala handelsavtal.

Tabell 15: Kostnader Pågående förhandlingsprocesser

År	2016	2015	2014
	mkr	mkr	mkr
Kostnader	13,0	13,9	17,3
Varav frihandelsavtal, inklusive TTIP	9,0	9,3	11,0
Varav enbart TTIP	1,5	3,0	4,4

4.2.1 WTO och det multilaterala systemets framtid

Kollegiet har under första halvan av 2016 följt upp WTO:s ministerkonferens i Nairobi 2015. Som ett led i detta har kollegiet gjort en analys av ministerdeklarationens juridiska status, samt skrivit en PM till Utrikesdepartementet rörande behoven av reformer i syfte att underlätta för små och medelstora företag. Kollegiet har också bidragit med underlag till diskussioner inom Utrikesdepartementet samt Sveriges ständiga representation i Genève rörande vilka frågor Sverige bör föra fram till EU-kommissionen inför fortsatta förhandlingar i WTO, med sikte på ministerkonferensen i Buenos Aires 2017.

Kollegiet har under året bidragit med löpande stöd till Regeringskansliet i de pågående plurilaterala förhandlingarna om ett avtal för liberaliserad handel med miljövaror (EGA). Kontakter har tagits med företag, miljömyndigheter, Tullverket med flera för att identifiera svenska intressen, utvecklingsaspekter, önskad varuomfattning, miljönytta och handelsstatistik. Kollegiet har deltagit i EU-kommissionens expertgruppsmöten inom ramen för förhandlingarna.

4.2.2 Regionala och bilaterala handelsavtal

Kommerskollegium har i uppdrag att följa och analysera EU:s pågående förhandlingar om bilaterala och regionala frihandelsavtal. En central del i arbetet är löpande analysarbete där kollegiet bistår Regeringskansliet med granskning av textutkast och bud avseende bland annat tullar, tjänster och offentlig upphandling vilka ligger till grund för Sveriges förhandlingsposition. En annan viktig del är utredningsarbete inför kommande och inom ramen för pågående förhandlingar, liksom i vissa fall analys av ingångna avtal.

Inom området frihandelsavtal låg fokus under första delen av året på TTIP, frihandelsavtalet mellan EU och USA. Förhandlingstakten hade höjts för att avsluta förhandlingarna under 2016, vilket dock inte kunde realiseras. Kollegiet har under året fokuserat på att informera om vårt förslag till lösning, *Transatlantic Standards Approval Scheme (TSAS)*, i det regulativa kapitlet. Kollegiet har under året deltagit i ett antal av EU-kommissionens expertgruppsmöten för TTIP-förhandlingarna. Kollegiet har vidare medverkat i ett TTIP-nätverk med Regeringskansliet, näringslivet och arbetsmarknadens parter på såväl chefs- som expertnivå.

Kollegiet deltog i januari i ett seminarium i Washington om TTIP:s påverkan på små- och medelstora företag arrangerat av Sveriges ambassad. I samband med detta besökte kollegiet även Världsbanken och kongressens budgetutskott.

En delegation från USA:s kongress besökte kollegiet i maj för diskussioner om bland annat TTIP-förhandlingarna. Kollegiet fick även möjlighet att träffa TTIP-chefsförhandlarna i samband med ett högnivåseminarium om TTIP i Stockholm, där kollegiet höll ett anförande.

Händelser i omvärlden ledde till att fokus till en del flyttades från TTIP till frihandelsavtalet mellan EU och Kanada (CETA). På uppdrag av regeringen har kollegiet analyserat CETA:s eventuella effekter på miljön, människors och djurs hälsa samt demokratiskt beslutsfattande. Kollegiets analys översattes till engelska av både EU-kommissionen och Kanadas ambassad i Stockholm.

En annan viktig förhandling under året var den om ett frihandelsavtal med Japan. Kollegiet genomförde en uppdatering av vilka frågor och intressen som Sverige ska prioritera i de fortsatta förhandlingarna, samt kommenterade de olika förhandlingsområdena. På tullområdet genomfördes en särskild analys.

När TPP-avtalet med tolv länder i Stillahavsregionen blev färdigförhandlat analyserade kollegiet avtalsinnehållet med fokus på USA och Japan och jämförde det med EU:s egna intressen i förhandlingarna med USA respektive Japan.

Vidare har en utredning om svenska intressen avseende framtida handelsrelationer med Kina genomförts. Utredningen visar vilka fördelar ett avtal med Kina kan ge svenskt näringsliv, samtidigt som den också pekade på andra möjliga vägar framåt, bland annat att få med Kina i olika plurilaterala avtal.

Inför EU:s nya förhandlingar har kollegiet genomfört flera basutredningar där svenska intressen identifierats: Mexiko, Indonesien och Filippinerna samt granskat textförslag när förhandlingarna med Indonesien och Filippinerna påbörjades.

Kollegiet har även bidragit med synpunkter på de svenska prioriteringarna inför förhandlingarna om ett reviderat handelsavtal mellan EU och Mexiko, liksom på svenska intressen inför de återupptagna förhandlingarna med Mercosur.

Kommunikation om frihandelsavtal

Kommerskollegium har under året informerat myndigheter, näringsliv och allmänheten om nya frihandelsavtal och frihandelsförhandlingar i olika fora.

Kommerskollegium har deltagit i en rad seminarier om TTIP, i Sverige och internationellt. Vissa av mötena har haft som syfte att informera näringslivet om vilken betydelse frihandelsavtal har för företag, medan andra kretsat kring policydiskussioner om TTIP. Exempelvis fick kollegiet möjlighet att diskutera regulativt samarbete med representanter för företag, branschorganisationer, fackförbund och civilsamhället vid ett möte hos Teknikföretagen i Almedalen, och utvecklingslandsperspektivet i frihandelsavtal vid ett möte med Föreningen för Utvecklingsfrågor.

Kollegiets kunskap om CETA har efterfrågats av media, civilsamhällesorganisationer och politiska organisationer. Experter från kollegiet informerade om innehållet i CETA vid ett seminarium arrangerat av Miljöpartiet i Europaparlamentet, och diskuterade avtalets betydelse för svenska företag vid Europaparlamentets seminarium i Stockholm. EU-kommissionen

har vidare besökt kollegiet för att bland annat diskutera den ökande kritiska opinionen mot frihandelsavtal.

4.3 Övrigt EU:s externa handelspolitik

4.3.1 Handelshinderärenden utanför EU

Antalet handelshinderärenden utanför EU låg under året i nivå med de föregående åren. Vissa av ärendena kunde besvaras ganska omgående medan andra ärenden har inneburit arbete under flera år. Ett sådant ärende som avslutades under året gäller tullklassificering av livsmedel. Ett annat ärende som avslutades under 2016 gäller exportintyg för medicinteknik. Utöver enskilda handelshinder som anmäls till kollegiet rapporterar såväl svenska ambassader som Business Sweden handelshinder till kollegiet. Denna information används återkommande för att föra fram svenska intressen i marknadstillträdeskommittén i Bryssel och i andra sammanhang.

Tabell 16: Handelshinderärenden

År	2016	2015	2014
Handelshinderärenden utanför EU	8	8	7

4.3.2 Tull suspensionsärenden, m.m.

Kollegiet tar emot ansökningar från svenska företag om autonoma tullbefrielser och tullkvoter. Kollegiet deltar också som svensk representant i Economic Tariff Question Group (ETQG). Genom att aktivt bevaka svenska intressen inom ramen för ETQG medverkar kollegiet till att EU:s system för tullbefrielser och tullkvoter ger det svenska näringslivet en minskad tullbelastning.

Tabell 17: Tull suspensioner

År	2016	2015	2014
Ärenden om tull suspensioner	10	8	8

Antalet tull suspensionsärenden ligger i nivå med tidigare år.

Aktiv förädling och bearbetning under tull kontroll

Företag har möjlighet att ansöka hos Tullverket om tullättnad genom olika tullförfaranden till exempel aktiv och passiv förädling samt bearbetning under tull kontroll. I vissa fall har de ekonomiska villkoren prövats nationellt av kollegiet. Denna möjlighet upphörde den 30 april 2016.

I och med att den nya tullagstiftningen trädde i kraft den 1:a maj 2016 är det Tullverket som ska överlämna ärenden till EU-kommissionen om det finns bevisning för att väsentliga intressen för tillverkare i EU sannolikt kommer att påverkas negativt. Innan ett ärende överlämnas ska Tullverket, vid behov, ge Kommerskollegium tillfälle att yttra sig.

4.3.3 Licensärenden och kvottillstånd för ryskt virke

Tabell 18: Licensärenden

År	2016	2015	2014
Licensärenden	3 748	11	23

Antalet licensärenden ökade kraftigt 2016. Antalet ärenden var 3 748 jämfört med 11 föregående år. Orsaken till den kraftiga ökningen är att övervakningen med krav på importlicens för import av järn- och stålvaror återinfördes den 3 juni. Importlicenskraven för järn- och stål gäller för alla länder utom Norge, Island och Liechtenstein. Alla ärenden utom tio textilärenden gäller järn- och stål.

Kollegiet utfärdar också s.k. kvottillstånd för ryska exporttullkvoter för virke.

Antalet utfärdade kvottillstånd år 2016 var nio jämfört med 21 stycken år 2015.

Kollegiet har i allmänhet utfärdat importlicenser och kvottillstånd för virke samma dag som kompletta ansökningar har kommit in.

Kommerskollegium har under 2016 deltagit i ett möte om virkeskvoter och ett möte om importlicenser i Bryssel. Kollegiet har bevakat svenska intressen och deltagit i diskussioner när det gäller dessa frågor.

Under hösten 2016 har kollegiet med anledning av det kraftigt ökade antalet järn- och ställicenser haft ett regeringsuppdrag att utveckla sin förmåga att effektivt handlägga licenser. Kollegiet har bland annat samarbetat med externa konsulter som har tagit fram en kravspecifikation för ett nytt licenshanteringssystem.

4.3.4 Handelskammartillsyn

Kollegiet har genomfört tillsynsbesök vid två av landets handelskamrar. Besöken har gjorts tillsammans med Tullverket. Under besöken har kollegiet informerat om aktuella handelspolitiska frågor och kollegiets verksamhet samt utfört tillsyn över handelskamrarnas utfärdande av handelsdokument. Därutöver har löpande ärenden handlagts, exempelvis allmänna frågor från handelskamrar, fastställande av stadgeändringar etc.

4.4 Kollegiets kostnader – EU:s externa handelspolitik

Tabell 19: Kostnader EU:s externa handelspolitik

År	2016 mkr	2015 Mkr	2014 mkr
Totala kostnader	37,5	34,9	33,6
Analys och utredningar	30,7	29,8	30,3
<i>varav:</i>			
- Skyddsinstrument (antidumpning, m.m.)	2,6	1,9	3,3
- Regionalt/bilateralt	4,9	5,2	5,8
- Global hållbar utveckling, handel/miljö, m.m.	4,2	3,5	2,0
- Tullar, annat än tullärenden	2,3	3,1	2,6
- Ursprungsregler	2,6	2,2	2,5
- Immaterialrätt	0,5	0,7	0,7
- Offentlig upphandling	0,4	0,7	0,8
- WTO-frågor (inkl tvistlösning)	1,5	0,9	1,7
- Investeringar	1,9	1,6	1,3
- Handelspolitiska kommittén	0,4	0,3	0,2
- Jordbruk och SPS	3,0	2,5	2,9
- Globala tekniska regler	2,7	3,4	3,7
- Handelsprocedurer	1,4	1,2	1,4
- Handelshinder och marknadstillträde	2,2	2,5	1,4
- Övriga ej fördelade analysunderlag, m.m.	0,1	0,1	0,0
Förmedla och utbyta kunskap	3,0	3,7	1,9
Övrigt EU:s externa handelspolitik	3,8	1,4	1,4
Handelshinderärenden utanför EU	0,4	0,7	0,8
Tull suspensionsärenden, m.m.	0,9	0,4	0,4
Licensärenden, m.m. inkl utveckling	2,4	0,2	0,1
- varav kravställning, m.m. av nytt licenssystem	0,7		
Handelskammartillsyn	0,1	0,1	0,1

De totala kostnaderna har ökat med 2,6 miljoner kronor från 2015 till 2016. Detta förklaras främst av ökade kostnader för handläggning av den ökade ärendemängden inom licensområdet samt kravställning av ett nytt systemstöd för licenshanteringen.

5 Handelsutvecklingen

Kommerskollegium ska följa och analysera utveckling och tendenser i den internationella handeln. Kollegiet ska även för statistikändamål analysera handelsstatistik och företagsspecifika data i syfte att följa utvecklingen och utforska drivkrafter bakom Sveriges handel med varor och tjänster liksom internationella investeringars betydelse för handelsutvecklingen.

Enligt regleringsbrevet ska kollegiet analysera hur handeln är kopplad till den svenska sysselsättningen såväl totalt som fördelat efter relevanta sektorer.

Tabell 20: Publikationer, möten, seminarier, m.m.

År	2016	2015	2014
Antal framtagna publikationer m.m.	6	7	8
Antal internationella möten som kollegiet deltagit i	11	19	15
Varav OECD	9	17	15
FN	2	1	0
Antal seminarier/konferenser/utbildningar som kollegiet hållit i eller framträtt (som en programpunkt) vid	10	17	17
Varav i Sverige	6	9	-
Utomlands	4	8	-

Som framgår av tabellen ovan har kollegiets mötesverksamhet varit koncentrerad till OECD där kollegiet under året arrangerat och medverkat i nio seminarier och konferenser med handelsutveckling som tema. Kollegiet anordnade under november ett seminarium på OECD med rubriken *Protectionism in the 21st century – status, business perspectives and effects of modern-day protectionism* som var uppbyggt runt tre punkter: rapporten *Protectionism in the 21st century*, företagsundersökningen samt den analys av effekter av handelshinder som finansierats av kollegiet och författats av två forskare vid University of St Gallen.

Tabell 21: Expedierade utredningar, yttranden och brev

År	2016		2015		2014	
	antal	tim	antal	tim	antal	tim
Utredningar/yttranden/brev	52	7 052	50	7 125	37	8 450
varav utrikeshandelsstatistik	19	553	22	529	33	741

Som framgår av tabell 21 låg antalet expedierade utredningar, yttranden och brev på ungefär samma nivå som 2015 och tog ungefär samma antal timmar i anspråk.

5.1 Analyser och utredningar inom handelsutvecklingen

Under 2016 har Kommerskollegium på uppdrag av regeringen genomfört en stor kartläggning av vad som hindrar företag i Sverige att handla med utlandet. Kartläggningen bestod av en kvantitativ del där närmare 2000 företag intervjuades via telefon av SCB på uppdrag av Kommerskollegium. Den kvalitativa delen utgjordes av ett tjugotal djupintervjuer som Kommerskollegiums utredare genomförde med företag i olika branscher, storlekar och delar av Sverige. I kartläggningen ingick också en sammanställning och analys av bland annat Sveriges ambassaders och Business Sweden's inrapporterade handelshinder uppdelade per land. Analysen och redovisningen av resultaten publicerade Kommerskollegium i rapporten *Vad hindrar svensk utrikeshandel? Kommerskollegiums företagsundersökning 2016*. Kartläggningen presenterades under 2016 vid seminarier i WTO, i OECD och i Stockholm på ett särskilt seminarium om kartläggningen samt vid UD:s handelsdagar. Kartläggningen utgör en del av regeringens exportstrategi.

Kollegiet gav även två forskare vid University of St Gallen – Simon Evenett och Johannes Fritz – i uppdrag att göra en kvantitativ analys av handelseffekterna av de handelshinder som Sverige och EU möter internationellt. Rapporten levererades till kollegiet i slutet av året.

Kommerskollegium har under 2016 levererat svar på uppdraget i regleringsbrevets punkt 3.2 angående handelns koppling till sysselsättning. Promemorian utgör en uppföljning på 2015 års rapport *Trade is Essential for Jobs – a Value Chain Perspective* for Sweden och redogör för hur många jobb inom olika sektorer i Sverige som understöds av export.

Kommerskollegium har under 2016 färdigställt en utredning om de senaste forskningsrönen inom handelsteori och empirisk forskning om företag, produktivitet och handel. Syftet har varit att göra de nya rönen tillgängliga för kollegiets egna medarbetare samt för en bredare krets av handelspolitiska beslutsfattare. Målsättningen var att på ett lättfattligt sätt beskriva de huvudsakliga egenskaperna och resultaten i den senaste handelsteorin och sammanfatta tillhörande empiriska studier.

5.1.1 Tjänstehandel

Under 2016 har kollegiet fortsatt analysarbetet rörande tjänstehandel, tjänstefiering och globala värdekedjor, med fokus på frågan om dataöverföring och den digitala ekonomin. I början av året har kollegiet publicerat en utredning om 3D-printning och handel: *Trade Regulation in a 3D Printed World*. I utredningen beskriver kollegiet vad 3D-printning är, hur tillverkningsmetoden kan komma att ändra handelsmönster och huruvida WTO-regelverket är anpassat till 3D-printning.

Publikationen lanserades vid UNCTADs e-handelsvecka och har, tillsammans med tidigare utredningar om dataöverföringar och e-handel, legat till grund för ett antal presentationer, paneldeltaganden och expertgruppsmöten. Under året har utredningar som kollegiet gjort inom områden tjänster, e-handel och digital ekonomi varit referensmaterial i ett stort antal externa rapporter, bloggar och utredningar.

Kollegiet har under året gett stöd åt Regeringskansliet i det löpande arbetet med EU:s pågående förhandlingar om tjänster inom WTO, i EU:s handelspolitik, i det plurilaterala TiSA (Trade in Services Agreement) och regionala och bilaterala frihandelsavtal. Kollegiet deltog även i en paneldebatt vid Göteborgs universitet om TiSA. Kollegiets analyser har bl.a. använts av Regeringskansliet i möten i handelskommittén för tjänster och investeringar, TPCSI, och i möten i WTO.

5.1.2 Utrikeshandelsstatistik

Kommerskollegium har under 2016 publicerat fyra kvartalsrapporter över Sveriges utrikeshandel med varor och tjänster samt direktinvesteringar. Under året har de fyra rapporterna laddats ned 587 gånger varav rapporten för helåret 2015 406 gånger. Förutom den generella sammanställningen av statistik har rapporterna även berört Sveriges handel med Storbritannien i ljuset av ett eventuellt brittiskt EU-utträde samt Sveriges handel på EU:s inre marknad.

Under året har Kommerskollegiums handelsstatistiska faktablad använts flitigt. Totalt har nedladdningssidan visats 7 561 gånger varav 1 351 gånger var besök till den engelska versionen. Motsvarande siffra för år 2015 var 6 029 besök på den svenska sidan och 1 230 på den engelska.

5.2 Möten och seminarier inom handelsutvecklingen

Kollegiet har under året presenterat handelsutvecklingen och handelsstatistik vid flera möten. I februari deltog kollegiet genom en presentation om Sveriges handel med Ryssland vid ett möte om det ekonomiska läget och handelsmöjligheter i Ryssland, Ukraina och Armenien, arrangerat av Utrikesdepartementet (UD-EC).

Kollegiet har under året arrangerat ett möte med Informellt användarforum för handelsstatistik med deltagare från SCB, Business Sweden, Tillväxtanalys och Riksbanken.

I början av året höll kollegiet ett möte med branschorganisationer, handelskamrar och arbetsmarknadens parter för att stämma av vad inom kollegiets arbetsområde som ligger på respektive organisations bord samt att informera om den handelspolitiska agendan och kollegiets arbete under det kommande året. Organisationerna fick även tillfälle att träffa och diskutera med kollegiets ledningsgrupp.

Kollegiet har, tillsammans med Utrikesdepartementet, talat om TTIP och Brexit vid sydsvenska handelskammaren, såväl i Malmö som Växjö. Kollegiets presentation fokuserade på den handelsekonomiska strukturen gällande handeln mellan Sverige och Storbritannien samt de ekonomiska effekterna och konsekvenserna av ett Brexit för varor, tjänster och sysselsättning ur ett värdekedjeperspektiv. Presentationen baserades på den rapport om Storbritanniens betydelse för Sveriges utrikeshandel som publicerades i juni. Rapporten har även presenterats vid två tillfällen på Näringsdepartementet.

5.3 Kollegiets kostnader – Handelsutvecklingen

Tabell 22: Kostnader Handelsutvecklingen

År	2016	2015	2014
	mkr	mkr	mkr
Totala kostnader	11,8	11,2	12,3
Analyser och utredningar	9,8	8,7	10,2
<i>Varav:</i>			
- Tjänstehandel	1,9	2,5	3,9
- OECD	1,1	0,7	1,2
- Globala värdekedjor	0,4	1,0	0,8
- Övriga analyser/utredningar	6,4	4,5	4,3
- <i>Varav Företagsundersökning</i>	3,6	0,7	
Utrikeshandelsstatistik	1,1	1,0	1,2
Förmedla och utbyta kunskap	0,9	1,5	0,9

De totala kostnaderna för Handelsutvecklingen 2016 ligger 0,6 miljoner kronor högre jämfört med 2015.

Ökningen av kostnaderna inom **analyser/utredningar** beror främst på *Kommerskollegiums företagsundersökning 2016*.

6 Open Trade Gate Sweden

På Kommerskollegium finns kontaktpunkten Open Trade Gate Sweden (OTGS) som bistår exportörer i utvecklingsländer⁵ med information om gällande regler för export till Sverige och övriga EU. OTGS samlar information från olika källor för att ge frågeställaren ett individuellt utformat svar. Svaren varierar beroende på produkt och ursprungsland. Informationen är kostnadsfri. Förutom att ge skraddarsydd svar till enskilda exportörer används den information som OTGS får till att identifiera handelshinder för exportörer i utvecklingsländer. Informationen delges kollegor på Kommerskollegium som arbetar med handelspolitiska sakfrågor.

Tabell 23: Antal och kostnad för genomförda seminarier, besvarade frågor, m.m.

År antal/kostnad	2016	2016	2015	2015	2014	2014
	antal	mkr	antal	mkr	antal	mkr
Seminarier	13	3,4	13	3,2	10	2,9
Varav Webinar	1		0		1	
Regelfrågor	85	0,6	87	1,1	88	0,8
Övriga frågor	160	0,9	197	0,7	172	1,0
Summa totalt	257	4,9	297	5,0	269	4,7

Under 2016 har 245 förfrågningar tagits emot, varav 85 var regelrelaterade frågor. Av dessa frågor rör de flesta export och import från Asien, följt av Latinamerika och Afrika söder om Sahara. Vidare har under året 160 övriga frågor inkommit och besvarats.

Under 2016 har informationsinsatser genomförts av olika karaktär både i Sverige och i ett antal utvecklingsländer. Sammanlagt 12 exportseminarier har genomförts i länderna Thailand, Paraguay, Makedonien, Vietnam (två stycken), Bolivia (två stycken), Serbien, Bhutan, Ukraina, Chile och Indien tillsammans med lokala aktörer (handelsministerier, svenska ambassader och exportfrämjande organisationer).

I Bhutan genomfördes seminariet i samband med ett svenskt statsbesök i samarbete med Business Sweden och Kemikalieinspektionen.

Under året anordnades ett Webinar i samarbete med Läkemedelsverket och Sveriges ambassad i Dhaka, med fokus på export av generiska läkemedel från Bangladesh.

Vidare genomfördes ett exportseminarium i Stockholm i samarbete med Botswanas ambassad med fokus på export av kött till Sverige. Deltagarna var medlemmar av Botswana Meat Commission och tjänstemän från Botswanas ambassad i Stockholm.

⁵ Definierade enligt OECD Development Assistance Committees (DAC) lista

OTGS har vid ett flertal tillfällen haft möjlighet att presentera verksamheten i olika sammanhang. Ett sådant tillfälle var när Kommerskollegium fick besök av studenter från Utrikesdepartementets diplomatprogram. Ett annat tillfälle var när OTGS besöktes av en företagsdelegation från Pakistan.

Ytterligare informationsinsatser där OTGS verksamhet har presenterats är genom deltagande vid ett seminarium på Västafrikanska Handelskammaren, ett frukostseminarium i Stockholm i samarbete med Sri Lanka Business Council och Sri Lankas ambassad samt besök av ITP-kurser arrangerade av Swedac.

Under året påbörjades ett arbete med att analysera OTGS verksamhet i stort för att se hur verksamheten kan utvecklas och ännu mer anpassas till målgruppen.

En kartläggning av fyra OTGS-liknande funktioner i Europa har genomförts; Import Promotion Desk i Tyskland, CBI i Nederländerna, Finnpartnership i Finland och SIPPO i Schweiz. Anledningen är att förstå hur dessa organisationer arbetar med export- och importfrämjande åtgärder gentemot utvecklingsländer till respektive land eller EU och därtill även finna synergier och samarbetsmöjligheter.

OTGS har även arbetat med att skapa ett nätverk med de myndigheter som ofta kontaktas när det gäller svar på regler och krav för import av varor från tredje land.

OTGS var för första gången representerade i den årliga Mässan Eget Företag i den myndighetsgemensamma montern Verksam.se.

Verksamheten har, som framgår av tabell 23, kostat cirka 4,9 miljoner kronor vilket är en smärre minskning jämfört med 2015.

7 Handelsrelaterat utvecklingssamarbete

Målet med Kommerskollegiums handelsrelaterade utvecklingssamarbete är att öka utvecklingsländernas integration i den internationella handeln och därmed öka deras möjligheter att dra nytta av handel och handelsförhandlingar.

Kommerskollegium bidrar genom sin kärnkompetens till att stärka institutioner som arbetar med handelsfrågor i utvecklingsländer.

Tabell 24: Utbildningar och seminarier, utvecklingssamarbete

År	2016	2015	2014
Utbildningar och seminarier utomlands	10	23	18
Utbildningar och seminarier i Sverige	6	9	11
Totalt antal genomförda utbildningar och seminarier	16	32	29

Insatser inom utvecklingssamarbetet:

Liberia

Kommerskollegiums projekt i Liberia genomförs mellan 2013 och 2018 och syftar till att stödja Liberia i dess anslutning till WTO. Samarbetspart är Liberias handels- och industriministerium. Under 2016 har Liberia, i enlighet med fastställd tidplan, ratificerat sitt anslutningsprotokoll för WTO. Till följd av detta fokuserar projektet nu på kapacitetsutveckling kring implementeringsprocessen, för att stödja landets möjligheter att dra nytta av medlemskapet. Med stöd av kollegiets utsända personal, WTO-sekretariatet och Enhanced Integrated Framework (EIF) har ministeriet tagit fram en plan för implementeringsarbetet och inlett ett arbete med att notifiera WTO-sekretariatet om ny information och lagändringar.

Kollegiet har under 2016 fortsatt haft två medarbetare utstationerade på ministeriet i Monrovia. Deras uppgift har varit att bidra till ett förändringsarbete vid ministeriet, genom att stötta den organisatoriska utvecklingen av nya arbetsuppgifter och arbetsprocesser som följer på medlemskapet. Arbetet har inletts med att se över mandat och anpassa gällande arbetsbeskrivningar samt etablera en rutin för koordineringsmöten med Liberias representation i Genève. Kollegiet har även introducerat nya arbetssätt kopplade till en enklare form av dokumenthanteringssystem. Arbetet med att upprätta kontaktpunkter för TBT och SPS har fortsatt.

Särskilda kapacitetsuppbyggande insatser för jordbruksfrågor har genomförts i Stockholm i syfte att öka kunskapen om handelsfrågor, samt betydelsen av WTO för jordbruksfrågor i Liberia. Ytterligare två liberianska delegationer, inklusive deltagare från privata sektorn, har genomgått en handelspolitisk grundkurs i Stockholm. Kollegiet har även på plats stöttat en av Liberia initierad och organiserad workshop om TBT.

På ministeriets begäran planerar kollegiet att fortsätta projektet även under 2018. Mot bakgrund av att Liberia håller presidentval hösten 2017 innebär en sådan förlängning av projektet också en möjlighet för kollegiet att så långt som möjligt förebygga risken med att implementeringsprocessen avstannar med en ny administration.

Trade Academy

Under året lanserade kollegiet en ny modell för utvecklingssamarbete, Trade Academy (TA). TA är en ämnesmässigt bred och avancerad kurs som syftar till individuell och institutionell kapacitetsutveckling, och riktar sig till tjänstemän som arbetar med handel och handelspolitik i utvecklingsländer. Deltagarna och deras institutioner ska förvärva kunskaper och verktyg för att analysera och tillämpa praktisk handelspolitik. Utbildningspassen bygger på interaktivitet med gruppövningar och diskussioner, där även hållbarhetsperspektivet vävs in.

Varje program är uppdelat på två kurstillfällen varav det första genomfördes i Stockholm under hösten. Nästa tillfälle, för samma deltagare, hålls i början av 2017. Till dess väntas deltagarna, med stöd från kollegiets mentorer, ha skrivit en utredning om ett för landet aktuellt handelspolitiskt område.

Vid det första kurstillfället deltog 24 personer, 12 män och 12 kvinnor, från nio länder (Bangladesh, Bolivia, Ecuador, Georgien, Kenya, Libanon, Seychellerna, Ukraina och Zambia). Efter första kurstillfället gav deltagarna kursen betyget 4,8 av 5 när det gäller kursens relevans.

Ukraina

Kommerskollegium har beslutat att fortsätta sitt samarbete med Ukrainas Handels- och Ekonomiministerium under 2016 och 2017. Samarbetet bygger på ett tidigare projekt som genomfördes 2011-2015. Insatsen ska bidra till att uppbyggd kompetens ska kunna bibehållas genom fortsatt expertstöd. Under 2016 har kollegiet arbetat vidare med att ge fortsatt rådgivning och stöd för att stärka Ukrainas förutsättningar att delta effektivt på möten inom WTO:s TBT-kommitté. Kollegiet har tillsammans med sin ukrainska motpart påbörjat ett arbete med att ta fram vägledningsdokument för tjänstemännen inom det ukrainska regeringskansliet. Dokumenten omfattar bland annat rutiner för ett effektivt TBT-arbete, transparens och koordinering. Förhoppningen är att dokumenten ska användas även efter projektets avslut. Kollegiet har även genomfört ett seminarium för ukrainska tjänstemän om god regulativ praxis och konsekvensutredningar.

Genom projektet bidrar kollegiet till att skapa institutionellt minne, samt att öka förståelsen för god regulativ praxis; om transparens, koordinering, analys, utvärdering och samarbete mellan berörda parter vid framtagandet av tekniska regler.

Zambia

Under året har Kommerskollegium fortsatt sitt samarbete med Zambia genom University of Zambia och landets Handels- och industriministerium. Kollegiet besökte Zambia i slutet av 2016 och tog då fram en plan för ett nytt utbildningsprogram riktat till universitetslektorer, samt ett program för fortsatta gästföreläsningar vid universitetet. Resan utnyttjades även till uppföljande diskussioner med de zambiska deltagarna i Trade Academy.

Ecuador

Kollegiet har genomfört en utbildningsinsats i Ecuador, för tjänstemän från bland annat standardiseringsorgan, handels- och industriministerier samt regulativa myndigheter. Syftet var att öka kunskapen om WTO:s TBT-avtal, särskilt när det gäller dess innehåll, implementering och administration. Utbildningen syftade också till att ge en bättre förståelse för EU:s system för teknisk harmonisering, samt att öka medvetenheten om betydelsen av god regulativ praxis samt konsekvensutredningar. Kommerskollegium och Ecuadors Handelsministerium tog också fram en plan för ett nytt samarbetsprojekt kring flera handelspolitiska områden för att stödja Ecuador, som står inför regulativa utmaningar utifrån landet anslutning och implementering av frihandelsavtalet med EU.

Makedonien

Samarbetet med Ekonomiministeriet i Makedonien har fortsatt under 2016. Makedonien har, i egenskap av EU-kandidatland, efterfrågat stöd från kollegiet för att ta del av svenska erfarenheter inom relevanta områden. I april genomförde kollegiet ett seminarium i Skopje om bland annat harmonisering för ett trettiotal deltagare. Kollegiet presenterade även sin funktion som inre marknadsmyndighet. Ytterligare aktiviteter hade planerats för hösten 2016, men fick skjutas upp på grund av yttre omständigheter.

Övriga insatser

Tillsammans med Sveriges ambassad i New Delhi, Indien och Quality Council of India genomförde Kommerskollegium i december ett tvådagars seminarium om god regulativ praxis och hur konsekvensutredningar kan användas för att undvika tekniska handelshinder. De indiska samarbetsparterna framförde önskemål om fortsatt samarbete med Sverige, då det finns ett stort behov av att utbilda indiska regelgivare i hur man tar fram ändamålsenliga tekniska regler.

Kommerskollegium och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) har fortsatt samarbetet kring ett projekt som syftar till att stärka samarbetet inom Agadir-avtalet – ett regionalt frihandelsavtal mellan Egypten, Jordanien, Marocko och Tunisien. Kollegiet ansvarar för den del av projektet som rör harmonisering av tekniska föreskrifter inom prioriterade områden. Under 2016 har kollegiet ansvarat för fyra workshops – en för vart och ett av de deltagande länderna. Kollegiet genomförde också ett regionalt seminarium med syfte att diskutera regelharmonisering inom projektet. Kollegiet bedömer att

insatserna har lett till ökad förståelse för förutsättningarna för teknisk harmonisering i regionen och till att kommande aktiviteter inom projektet kunnat modifieras att bättre motsvara den faktiska situationen i regionen och behoven i de enskilda länderna.

Kollegiet har arrangerat två utbildningsdagar för deltagare i Swedacs ITP-program *Quality Infrastructure Development in Support of World Trade*. Vid båda tillfällena kom deltagarna från länder i MENA-regionen och representerade olika ministerier och organisationer med internationell handel som gemensam nämnare.

Kommerskollegium har inlett ett samarbete med COMESA-sekretariatet (Common Market for Southern and Eastern Africa), där kollegiet bistår med coachning och feedback på studier som COMESA själva kommer att göra på tjänstehandelområdet. Två möten hölls i Stockholm under året.

Under året har kollegiet också tagit fram ett underlag för resultatramverk för uppföljning och styrning av programverksamheten, samt spridit lärdomar från Liberia-projektet genom att medverka i WTO-sekretariatets utbildning kring tjänstebudet för anslutningsländer.

Tabell 25: Kostnader och intäkter - handelsrelaterat utvecklingsarbete

År	2016	2015	2014
Kostnader (tkr)			
Liberia-projektet	7 609	8 623	6 468
Trade Academy	4 546	517	0
Ukraina	1 269	2 735	2 157
Externa uppdrag (t.ex. från Swedac)	854	1 209	206
Ecuador	696	412	0
Makedonien	304	1 057	130
Indien	269	431	0
Zambia	373	754	333
Mongoliet	0	536	927
Moçambique	0	8	1 074
Övriga mindre insatser, programutveckling	1 234	3 680	3 286
Summa kostnader	17 154	19 964	14 580
- varav:			
* Arvodeskostnader	13 501	14 120	12 050
* Övriga ersättningsgilla kostnader	3 653	5 844	2 530
Intäkter/finansiering (tkr)			
Intäkter tjänsteexport, enl instruktion	8 212	16 284	14 265
Varav överskott(+)/underskott(-)	-354	117	-275
Intäkter av anslag	8 588	3 797	40
Summa intäkter	16 800	20 081	14 305
Resultat (Intäkter - kostnader)	-354	117	-275
Akkumulerat resultat	265	619	502
<i>UB 2013</i>			<i>777</i>

De totala kostnaderna 2016 minskade jämfört med 2015. Det beror dels på att ett längre projekt i Ukraina avslutades, dels på att Liberia-projektet samt ett externt uppdrag för Swedac, var något mindre omfattande än tidigare. Även kostnaderna för enstaka mindre insatser, programutveckling och utvärdering var lägre än föregående år. Under året koncentrerades verksamheten till ett fåtal insatser, där utvecklingen av *Trade Academy* tog jämförelsevis stora resurser i anspråk.

8 Ekonomiska sanktioner

Kommerskollegium har vissa uppgifter som behörig myndighet avseende ekonomiska sanktioner.⁶ Vid slutet av 2016 ansvarade kollegiet för sanktioner gentemot sammanlagt 15 länder. Som bakgrund kan nämnas att användning av ekonomiska/handelsrelaterade sanktioner som utrikespolitiskt verktyg ökar. Det har inneburit att kollegiets uppdrag för sanktionsfrågor successivt har ökat över tid.

Kommerskollegium ansvarar för i huvudsak två typer av sanktioner: handelsrestriktioner och finansiella restriktioner riktade mot juridiska personer. Handelsrestriktioner är begränsningar av export eller import av varor och tjänster samt kontroll av desamma. I tillämpliga EU-förordningar anges undantagsmöjligheter. Med stöd av dessa kan annars förbjuden handel tillåtas efter ansökan eller anmälan till kollegiet. Finansiella sanktioner omfattar bland annat frysning av tillgångar och andra ekonomiska resurser, restriktioner på finansiella transaktioner, försäkringstjänster och investeringar. Även här finns undantagsmöjligheter som regleras i tillämpliga EU-förordningar och kollegiet ansvarar för tillståndsförfarandet avseende vissa undantagsmöjligheter.

Antalet ärenden som har kommit in till Kommerskollegium är färre jämfört med 2015. Det beror dels på en fortsatt minskning av ärenden rörande Ryssland, dels på en minskning av antalet frågor. Som följd av den politiska överenskommelse som slöts med Iran under 2015 minskade även omfattningen på kollegiets ansvar för sanktionerna riktade mot Iran. Under året har nya FN-sanktioner införts mot Nordkorea inom kollegiets ansvarsområde.

Tabell 26: Sanktionsärenden

År	2016	2015	2014
Antal sanktionsärenden	84	119	257
varav exporttillstånd Ryssland	16	29	70
varav samråd exporttillstånd Ryssland	44	39	120

Kommerskollegium har under 2016 hanterat 84 inkomna sanktionsärenden. Vid årsskiftet låg en ansökan om exporttillstånd och sju ansökningar om samråd öppna. Ärendena fördelar sig mellan bland annat ansökningar om exporttillstånd och samråd med behöriga myndigheter i andra medlemsstater, ansökningar om frigörande av frysta tillgångar samt skriftliga frågor från företag och andra intressenter. Kollegiet har fortsatt samarbetet och informationsutbytet med andra behöriga myndigheter såväl i Sverige som inom EU/EES. Arbetet med intern systemutveckling för sanktionsarbetet har även fortsatt. Det har bland annat inneburit en systematisk genomgång och uppdateringar av de olika processer som etablerats för sanktionsarbetet.

⁶ Rättsakternas benämning är restriktiva åtgärder.

Tabell 27: Kostnader Ekonomiska sanktioner

År	2016	2015	2014
Kostnader (tkr)			
Analys	0,6	0,5	0,1
Ärendehandläggning	0,5	1,8	3,0
Informationsinsatser	0,1	0,2	-
Summa kostnader	1,2	2,5	3,1

De totala kostnaderna minskade jämfört med 2015. Det beror på att kollegiet hanterat färre ärenden under 2016.

9 Summering av årets kommunikationsinsatser

Kommunikation är centralt för att Kommerskollegium ska kunna utföra sin verksamhet enligt instruktion och regleringsbrev. Kommunikationsinsatser äger rum både inom ramen för kärnverksamheten samt som verksamhetsstöd och redovisas därför där det är mest relevant i årsredovisningen.

Kommerskollegiums kommunikation genomgick under 2016 ett antal förändringar. En digital kommunikationsstrategi och en ny grafisk profil inklusive ny logotyp togs fram och implementerades. Kommerskollegiums närvaro i sociala medier ökade och breddades. Som ett led i den digitala kommunikationsstrategin startade Kommerskollegium även en egen podd – *Utrikeshandelspodden*. Dessutom introducerades nya arbetsmetoder för evenemang.

9.1 Webb

Tabell 28: Besöksstatistik

År	2016	2015	2014
www.kommers.se			
Besök	377 629	322 412	308 984
Unika besökare	214 124	165 626	160 715
Sidvisningar (SE)	1 272 406	1 121 652	1 138 769
Nyheter (SE)	79	80	56
Antal sidvisningar av nyheter (SE)	39 761	20 350	18 569
Antalet sidvisningar (EN)	69 530	49 191	36 142
Nyheter (EN)	8	13	5
www.opentradegate.se			
Unika webbesök	15 029	10 220	5 969
Besök	25 649	27 148	16 489
Sidvisningar	43 782	47 901	30 349

Antalet besök fortsätter att öka på Kommerskollegiums webbplats kommers.se. Under 2016 ökade antalet unika besökare med 30 procent jämfört med 2015.

9.2 Publikationer

Under 2016 gav Kommerskollegium ut 13 publikationer, varav sex på engelska. De mest nedladdade publikationerna var *Protectionism in the 21st Century*, *Storbritanniens betydelse för Sveriges utrikeshandel*, *Trade Regulation in a 3D Printed World* och *Vad hindrar svensk utrikeshandel – Kommerskollegiums företagsundersökning 2016*.

Noterbart är en vikande trend för nedladdning av nyproducerade rapporter medan beställningar av tryckt material som används i skolundervisningen håller sig på ungefär samma nivå som tidigare.

Tabell 29: Publikationer

År	2016	2015	2014
Antal publikationer	13	18	18
Nedladdat antal av årets publikationer*	2 422	4 465	10 194
Totalt antal beställda tryckta publikationer	17 442**	17 691	14 805

* Tidigare år har även antal nedladdningar av det totala antalet publikationer redovisats, men på grund av tekniska oklarheter finns inte möjlighet att redovisa denna siffra.

** Av de 17442 beställda tryckta publikationerna har 17038 beställts via Kommerskollegiums distributör av skolundervisningsmaterial.

9.3 Media

Antalet redaktionella omnämningar av Kommerskollegium ökade markant under 2016 till följd av att flera av frågorna inom myndighetens verksamhetsområden blivit mer aktuella.

Tabell 30: Omnämningar i media

År	Redaktionell Media (digitalt publicerad)	Twitter	Facebook	Forum	Blogg	Totalt
2016	743	1 881	45	0	58	2 726
2015	270	481	59	0	40	850
2014	520	134	53	5	38	750

Kommerskollegium intervjuades om Brexit, CETA, frihandelsavtal generellt, Kinas marknadsekonomiska status, EU:s stälkvoter och Sveriges handelsutveckling, för att nämna de ämnen som rönt störst medial uppmärksamhet. Särskilt kan Ekonomiekot Lördags 20 minuter långa inslag om Kina och EU:s stälkvoter lyftas fram, där Kommerskollegiums expert var en av två personer som medverkade i studiodiskussionen, samt att SVT Forum sände båda seminarierna kollegiet arrangerade i Stockholm. Våra uttalanden har fått stor spridning och synlighet genom intervjuer med och omnämningar av TT, Aftonbladet, Svenska Dagbladet, Ekonomiekot.

Omnämningar av Kommerskollegium på Twitter ökade markant, då det mer än fördubblades jämfört med 2015.

9.4 Sociala medier

Kommerskollegium har aktiva konton på Twitter, Facebook, LinkedIn och Youtube. Under 2016 har kollegiet genom internutbildning höjt medarbetarnas kommunikativa kunskap om bland annat sociala medier och också uppmuntrat användning av dessa.

Kommerskollegiums Twitterkonto @kommerskoll används för att sprida kunskap och information om frågor inom Kommerskollegiums verksamhetsområden. Antalet följare har under året ökat från 621 till 1184. Bland Twitterföljarna finns flera tongivande aktörer, opinionsbildare och specialister inom det handelspolitiska området.

Tabell 31: Twitter @kommerskoll

År	Antal följare	Tweets
2016	1 184	311
2015	621	266
2014	186	76

Kommerskollegiums Facebook- och Linkedinkonton aktiverades under hösten.

Film

Under 2016 använde Kommerskollegium i ökad utsträckning film i sin kommunikation. Filmerna finns tillgängliga på kollegiets Youtubekanal.

En animerad film gjordes för att sprida kunskap om Kommerskollegiums förslag till ett samarbete mellan EU och USA för att utveckla gemensamma och internationella standarder. Filmen gjordes på svenska, engelska och tyska och användes som inspel vid internationella möten.

I samband med utredningen och rapporten *Protectionism in the 21st Century* gjordes två filmer – en intervjufilm med utredaren samt en kortfilm i en svensk och en engelsk version med rapportens huvudbudskap. Filmerna spreds i sociala kanaler och användes vid seminarier.

Podd

I maj 2016 startade Kommerskollegium en egen podd – *Utrikeshandelspodden*. Nio avsnitt publicerades med tema Brexit, digitalisering, protektionism, Kommerskollegiums roll och arbete i Liberia samt standardisering och Kinas marknadsekonomiska status och EU:s antidumpningsåtgärder.

9.5 Seminarier

Under året har kollegiet arrangerat fyra seminarier varav ett tillsammans med svenska OECD-delegationen i Paris, ett tillsammans med WTO-delegationen i Genève och två i egen regi i Stockholm. Tema för seminarierna var protektionism och handelshinder. Vid tre av seminarierna har företagsrepresentanter medverkat och vid seminariet där Kommerskollegiums företagsundersökning presenterades medverkade även Sveriges EU- och handelsminister. Seminarierna i Stockholm genomfördes i form av paneldiskussioner.

Under Kommerskollegiums *Trade Academy*, kollegiets utbildning inom ramen för kollegiets handelsrelaterade utvecklingssamarbete, introducerades flera interaktiva inslag bland annat rollspelsövningar där kunskap tillämpades på ett fiktivt land, samt så kallat flippat klassrum (förinspelad föreläsning).

10 Kompetensförsörjning

I detta kapitel redovisas de åtgärder som Kommerskollegium har vidtagit för att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och i regleringsbrev eller i något annat beslut.

Kommerskollegiums mål är att ha en långsiktig och för verksamheten ändamålsenlig kompetensförsörjning. Att medarbetarna trivs och fungerar väl i sitt arbete är av avgörande betydelse för verksamhetens utveckling och resultat. Kommerskollegium vill att arbetsförhållandena ska kännetecknas av en effektiv arbetsorganisation, en sund och säker miljö, ändamålsenliga och tillgängliga lokaler och ett engagerat och tydligt ledarskap.

10.1 Utveckling av Kommerskollegiums kompetens

Kommerskollegiums utredningar och yttranden används som beslutsunderlag av Regeringskansliet. De ska hålla hög kvalitet vilket ställer krav på både bred och djup kompetens inom våra expertområden. En bred och djup kompetens skapar förutsättningar för att kunna se paralleller till andra områden, hantera frågor av principiell karaktär, sätta frågorna i större sammanhang och bedöma relevansen i olika situationer. Under 2016 har myndigheten systematiserat kvalitetssäkringsarbetet genom att besluta om en policy för kvalitetssäkring samt förtydligat kvalitetssäkringen i mallar och andra relevanta dokument. Genom att olika kompetenser på olika enheter bidrar till kvalitetssäkringen stärks och synliggörs ett enhetsöverskridande samarbete.

Tabell 32: Intern rörlighet

År	2016	2015	2014
Antal medarbetare	11	9	6

Den interna rörligheten har ökat något under 2016. I antalet ingår de medarbetare som på eget initiativ eller genom organisationsförändringar har bytt enhet under året. Kollegiet bedömer att en stabil intern rörlighet på ett positivt sätt bidrar till att både bredda och fördjupa kompetensen på myndigheten.

Kommerskollegium ser det som en viktig del av arbetet att medarbetarna kontinuerligt deltar i externa seminarier och omvärldsbevakande aktiviteter. På så sätt har de aktuell kompetens inom sitt eget arbetsområde och följer med i utvecklingen i omvärlden.

Den interna kunskapsdelningen är i det här sammanhanget en viktig del för att sprida de kunskaper som finns inom olika områden. De återkommande aktiviteter som kollegiet genomför som en del i detta är *Handelpolitiskt forum* (HP-forum) som syftar till att belysa ett särskilt område. HP-forum är öppet för

samtliga medarbetare. Under 2016 genomfördes sju HP-forum med ämnena: *Dataskydd och Safe Harbour* (Liane Colonna, Stockholms Universitet), *Regional integration och handelspolitik i praktiken* (COMESA), *Franska synen på den handelspolitiska dagordningen* (Pierre-Alexandre Miquel, Franska ambassaden), *Brysselperspektivet på inre marknadsfrågorna* (Anna Strandbacke, den svenska EU-representationen), *Brexit* (Alan Winters, University of Sussex), *The next production revolution* (Alistair Nolan, OECD), *Digitaliseringen av svensk industri* (Hauke Bossen, Roland Berger).

EU-rättsforum är en annan aktivitet som genomförs för kollegiets EU-rättsjurister. Tre EU-rättsforum har ägt rum under året med ämnena: *Dataskydd och Safe Harbour ur ett juridiskt perspektiv* (Liane Colonna, Stockholms universitet), *Den nya dataskyddsreformen och överföring av personuppgifter till USA* (Elisabeth Wallin, Datainspektionen) samt en presentation av kollegiets utredning om ömsesidigt erkännande på tjänsteområdet.

Kollegiet bjuder även regelbundet in externa föreläsare till det stående veckomötet ("torgmötet") som vänder sig till alla medarbetare. Under 2016 har dessa föreläsare deltagit: Bruce Stokes, Pew Research Center (om amerikanernas syn på handel och om TTIP och handeln med EU inför presidentvalet i USA), Mia Åsenius, handelskommissionärens kabinett (om aktuella handelspolitiska frågor i EU-kommissionen), Ann Linde, EU- och handelsminister samt Charlotte Kalin, Chamber Trade Sweden.

Under hösten 2016 genomfördes internutbildningen Kommunikation 2.0 – en serie kompetenshöjande kommunikationsseminarier med syfte att omsätta Kommerskollegiums digitala strategi i praktik och integrera kommunikation i kollegiets verksamhet. Seminarierna genomfördes vid fem tillfällen och handlade om dagens medielandskap, hur kollegiet arbetar i sociala medier, betydelsen av visuell kommunikation samt presentationsteknik. Serien innehöll även en gästföreläsning om social kommunikation i offentlig sektor.

För att sprida det statistiska kunnandet på kollegiet arrangerades en intern workshop i hantering av källor och metod för handelsstatistik.

Under året har även kompetensutvecklingsinsatser gjorts kring metodik och verktyg kopplade till kvantitativa ekonomiska analyser samt projektledarutbildningar.

10.2 Tillsvidareanställningar för långsiktighet i verksamheten

För att stärka den långsiktiga bemanningen på Kommerskollegium har antalet tillsvidareanställningar i förhållande till antalet visstidsanställda och antal tjänster under de senaste åren ökat.

Tabell 33: Tillsvidareanställda, m.m.

År	2016	2015	2014
Antal tillsvidareanställda	94	99	93
Antal visstidsanställda	9	10	14
Antal tjänster	86	94	93
Extern rörlighet	10	2	2

Antalet tillsvidareanställningar har minskat jämfört med 2015 men i förhållande till antalet tjänster fortsätter kollegiet att i flera fall tillsvidareanställa istället för att visstidsanställa vid långa tjänstledigheter. Antalet tjänstledigheter för andra tidsbegränsade anställningar inom staten varierar över åren. De som är tjänstlediga för annan anställning i staten går vanligtvis till Regeringskansliet. Antalet medarbetare som var tjänstlediga för en annan anställning på RK var sex personer den 31 december 2016, jämfört med fem personer samma datum året innan. Den externa rörligheten har ökat under 2016 och det är framför allt medarbetare som sedan tidigare varit tjänstlediga för en annan tillfällig anställning i staten som står för den externa rörligheten 2016. Det ger en tydlig bild av att de som säger upp sin anställning på Kommerskollegium i hög utsträckning fortsätter i statlig tjänst.

Genomsnittsåldern på Kommerskollegium uppgår till 42 år och fördelningen mellan kvinnor och män ligger stabilt jämfört med föregående år, för 2016 är fördelningen 66 procent kvinnor och 34 procent män. I ledningsgruppen, som består av GD, GD-sekreterare samt enhetscheferna, är genomsnittsåldern 49 år och fördelningen mellan kvinnor och män 2016, 73 procent kvinnor och 27 procent män.

10.3 Arbetsmiljö

Kommerskollegium ser att en god arbetsmiljö är en viktig framgångsfaktor för att behålla kompetens och för verksamhetens utveckling. Det systematiska arbetsmiljöarbetet bedrivs i samverkan med medarbetarna som en integrerad del i verksamheten. Årligen genomförs hälsofrämjande arbete så som till exempel ergonomionder, möjlighet till friskvårdsbidrag och friskvårdstimme.

Med anledning av den nya föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö genomfördes under hösten 2016 en arbetsmiljöutbildning kring föreskriften gemensamt för chefer, skyddsombud och fackligt förtroendevalda.

Sjukfrånvaron på myndigheten har ökat under 2016 jämfört med tidigare år (den totala sjukfrånvaron uppgår 2016 till 4,59 procent). Se tabell under tilläggsupplysningar i avsnitt 11.

Tidigt under hösten 2016 gjordes en medarbetarundersökning. Resultatet visar bland annat att kompetensutvecklingsfrågor är viktiga och prioriterade för kollegiets medarbetare.

10.4 Löneutveckling

Kommerskollegium betraktar lönesättningen som ett instrument för att styra och utveckla verksamheten och för att säkra kollegiets kompetensförsörjning. Kollegiet tillämpar individuell lönesättning. Under hösten 2016 har myndigheten beslutat om en ny lönepolicy med förtydligade lönekriterier för att ytterligare stärka lönesättningen som ett styrinstrument.

Tabell 34: Löneutveckling

År	2016	2015	2014
Genomsnittslön kärnkompetens*	41 272 kr	40 337 kr	38 189 kr
Medianlön BESTA 104 och 105	41 500 kr	39 750 kr	38 900 kr

* Kärnkompetens definieras också i BESTA-kod

Under 2016 fokuserades den centralt avtalade lönerevisionen på att öka lönerna inom myndighetens kärnkompetens där kollegiets samtliga utredare återfinns inom arbetsområde 10.

Vår sammantagna bedömning är att de vidtagna åtgärderna bidrar till att kollegiet når sina verksamhetsmål. Genom att arbeta enhetsöverskridande, prioritera kunskapsdelning och omvärldsbevakning är Kommerskollegium en lärande organisation där kompetensen kommer verksamheten till nytta.

Tabell 35: Kostnader och intäkter per verksamhet

Kostnader, utfall i löpande priser (mkr).	2016		2015		2014	
	mkr	andel	mkr	andel	mkr	andel
I. En väl fungerande inre marknad	30,8	29,8%	32,4	30,6%	28,8	29,7%
Analyser och utredningar	10,2	9,9%	10,8	10,2%	8,5	8,8%
Kontaktpunkter för tjänster och varor	3,9	3,8%	4,0	3,8%	4,6	4,7%
Internal Market Information system (IMI)	1,1	1,1%	0,5	0,5%	0,4	0,4%
Informationsinsatser och EU-rättsligt stöd	3,3	3,2%	3,6	3,4%	3,1	3,2%
Anmälningsprocedurerna	3,0	2,9%	1,9	1,8%	3,1	3,2%
SOLVIT	5,1	4,9%	5,7	5,4%	4,5	4,6%
Förlikningsorgan	0,2	0,2%	0,7	0,7%	0,3	0,3%
Svar på remisser från Regeringskansliet (RK)	2,6	2,5%	2,6	2,5%	1,9	2,0%
Svar på remisser från övriga myndigheter	1,4	1,4%	2,6	2,5%	2,4	2,5%
II. EU:s externa handelspolitik	37,5	36,3%	34,9	32,9%	33,6	34,6%
Analyser och utredningar	30,7	29,7%	29,8	28,1%	30,3	31,2%
<i>varav:</i>						
- Skyddsinstrument (antidumpning och subventioner)	2,6	2,5%	1,9	1,8%	3,3	3,4%
- Regionalt/bilateralt	4,9	4,7%	5,2	4,9%	5,8	6,0%
- Global hållbar utveckling, handel/miljö, m.m.	4,2	4,1%	3,5	3,3%	2,0	2,1%
- Tullar, annat än tullärenden	2,3	2,2%	3,1	2,9%	2,6	2,7%
- Ursprungsregler	2,5	2,4%	2,2	2,1%	2,5	2,6%
- Immaterialrätt	0,5	0,5%	0,7	0,7%	0,7	0,7%
- Offentlig upphandling	0,4	0,4%	0,7	0,7%	0,8	0,8%
- WTO-frågor, inkl tvistlösning	1,6	1,5%	0,9	0,8%	1,7	1,8%
- Investeringar	1,9	1,8%	1,6	1,5%	1,3	1,3%
- Handelspolitiska kommittén	0,4	0,4%	0,3	0,3%	0,2	0,2%
- Jordbruk och SPS	3,0	2,9%	2,5	2,4%	2,9	3,0%
- Globala tekniska regler	2,7	2,6%	3,4	3,2%	3,7	3,8%
- Handelsprocedurer	1,4	1,4%	1,2	1,1%	1,4	1,4%
- Handelshinder och marknadstillträde	2,2	2,1%	2,5	2,4%	1,4	1,4%
- Övriga ej fördelade analysunderlag, m.m.	0,1	0,1%	0,1	0,1%	0,0	0,0%
Förmedla och utbyta kunskap	3,0	2,9%	3,7	3,5%	1,9	2,0%
Övrigt EU:s yttre handelspolitik	3,8	3,7%	1,4	1,3%	1,4	1,4%
Handelshinderärenden utanför EU	0,4	0,4%	0,7	0,7%	0,8	0,8%
Tull suspensionsärenden, m.m.	0,9	0,9%	0,5	0,5%	0,4	0,4%
Licensärenden, m.m. inkl utveckling	2,4	2,3%	0,2	0,2%	0,1	0,1%
- <i>varav förstudie/krav på nytt licenssystem</i>	0,7	0,7%				
Handelskammartillsyn	0,1	0,1%	0,1	0,1%	0,1	0,1%
III. Handelsutvecklingen	11,8	11,4%	11,2	10,6%	12,3	12,7%
Analyser och utredningar	9,8	9,5%	8,7	8,2%	10,2	10,5%
- Globala värdekedjor	0,4	0,4%	1,0	0,9%	0,8	0,8%
- Tjänstehandel	1,9	1,8%	2,5	2,4%	3,9	4,0%
- OECD	1,1	1,1%	0,7	0,7%	1,2	1,2%

- Övriga analyser/utredningar	6,4	6,2%	4,5	4,2%	4,3	4,4%
- varav Företagsundersökning	3,6	3,5%	0,7	0,7%		
Utrikeshandelsstatistik	1,1	1,1%	1,0	0,9%	1,2	1,2%
Förmedla och utbyta kunskap	0,9	0,9%	1,5	1,4%	0,9	0,9%
IV. Open Trade Gate Sweden	4,9	4,7%	5,0	4,7%	4,7	4,8%
V. Handelsrelaterat utvecklingssamarbete	17,1	16,6%	20,0	18,9%	14,6	15,0%
VI. Ekonomiska sanktioner	1,2	1,2%	2,5	2,4%	3,1	3,2%
Summa kostnader (mkr)	103,3	100%	106,0	100%	97,1	100%

Intäkter, utfall i löpande priser (mkr)	2016		2015		2014	
	mkr	andel	mkr	andel	mkr	andel
I. En väl fungerande inre marknad	30,8	29,9%	32,4	30,5%	28,8	29,8%
- intäkter av anslag	30,6	29,7%	31,5	29,7%	28,3	29,2%
- intäkter av bidrag	0,2	0,2%	0,9	0,8%	0,5	0,5%
II. EU:s externa handelspolitik	37,5	36,4%	34,9	30,5%	33,6	34,7%
- intäkter av anslag	36,9	35,8%	34,9	32,9%	33,6	34,7%
- intäkter av bidrag	0,6	0,6%	0,0	0,0%	0,0	0,0%
III. Handelsutvecklingen	11,8	11,5%	11,2	10,6%	12,3	12,7%
- intäkter av anslag	10,6	10,3%	11,2	10,6%	12,3	12,7%
- intäkter av bidrag	1,2	1,2%	0,0	0,0%	0,0	0,0%
IV. Open Trade Gate Sweden	4,9	4,8%	5,0	4,7%	4,7	4,9%
- intäkter av anslag	4,9	4,8%	5,0	4,7%	0,0	0,0%
- intäkter av bidrag	0,0	0,0%	0,0	0,0%	4,7	4,9%
V. Handelsrelaterat utvecklingssamarbete	16,8	16,3%	20,1	18,9%	14,3	14,8%
- intäkter av anslag	8,6	8,3%	3,8	3,6%	0,0	0,0%
- intäkter av avgifter	8,2	8,0%	16,3	15,4%	14,3	14,8%
VI. Ekonomiska sanktioner	1,2	1,2%	2,5	2,4%	3,1	3,2%
- intäkter av anslag	0,4	0,4%	1,7	1,6%	2,7	2,8%
- intäkter av bidrag	0,8	0,8%	0,8	0,8%	0,4	0,4%
Summa intäkter	103,0	100,0%	106,1	100,0%	96,8	100,0%
Resultat (intäkter-kostnader)	-0,3		0,1		-0,3	

Bilaga: Publikationer under 2016

Skriftserien	Antal nedladdningar
2016:1 Trade Regulation in a 3 D-Printed World – a Primer	332
2016:2 Protectionism in the 21st Century	576
2016:3 Tullar är fortfarande ett problem	122
2016:4 The Servicification of EU Manufacturing – Building Competitiveness in the Internal Market	142
2016:5 Vad hindrar svensk utrikeshandel – Kommerskollegiums företagsundersökning 2016	254
2016:6 Handel och social hållbarhet – en kartläggning och analys	136
2016:7 In Quest of Compliance – Promoting Effective Enforcement of the EU Single Market	42
2016:8 Data flows A Fifth Freedom for the Internal Market	27
Rapporter	
Solvit Sverige 2015	48
Mest gynnad nation i investeringsavtal och dess spridningseffekter	44
Storbritanniens betydelse för utrikeshandel – inför britternas folkomröstning om EU-medlemskap	440
Informationsskrift	
Vägledning om anmälningsproceduren för tekniska föreskrifter och e-tjänster - Så påverkas myndigheter	191
Faktablad	
Transatlantic Standards Approval Scheme (TSAS)	68

11 Finansiell redovisning

- Resultaträkning
- Balansräkning
- Anslagsredovisning
- Tilläggsupplysningar och noter

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	91 829	88 109
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	8 328	16 319
Intäkter av bidrag	3	2 820	1 687
Finansiella intäkter	4	11	6
Summa		102 987	106 121
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-75 320	-76 163
Kostnader för lokaler		-9 822	-9 504
Övriga driftkostnader		-17 653	-19 462
Finansiella kostnader	6	-73	-42
Avskrivningar och nedskrivningar		-473	-833
Summa		-103 342	-106 004
Verksamhetsutfall		-354	117
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		4 550	5 019
Lämnade bidrag	7	-4 550	-5 019
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	8	-354	117

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2016-12-31	2015-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	9	652	802
Summa		652	802
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	10	60	101
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	11	351	523
Summa		411	624
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		15	36
Fordringar hos andra myndigheter	12	1 372	3 390
Övriga kortfristiga fordringar	13	4	14
Summa		1 391	3 440
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	14	2 952	3 117
Upplupna bidragsintäkter	15	2	388
Övriga upplupna intäkter	16	559	2 177
Summa		3 514	5 682
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	17	-2 384	-990
Summa		-2 384	-990
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	18	15 338	9 339
Summa		15 338	9 339
SUMMA TILLGÅNGAR		18 921	18 897
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	19	619	502
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	8	-354	117
Summa		265	619
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	20	76	226
Övriga avsättningar	21	1 346	1 209
Summa		1 422	1 435
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	22	1 063	1 429
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		2 638	2 512
Leverantörsskulder		2 201	4 108
Övriga kortfristiga skulder	23	1 225	1 729
Summa		7 127	9 779
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	24	9 938	6 797
Oförbrukade bidrag	25	169	169
Övriga förutbetalda intäkter		0	99
Summa		10 107	7 064
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		18 921	18 897

ANSLAGSREDOVISNING**Redovisning mot anslag**

Anslag (tkr)	Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Omdispo- nerade anslags- belopp	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp	
	Not							
Uo 24 2:2 Ramanslag Kommerskollegium ap.1 Kommerskollegium (ram)	26	1 416	84 957	0	0	86 373	-83 017	3 357
Uo 7 1:1 Ramanslag Biståndsverksamhet ap.10 del till Kommerskollegium (ram)	27	684	13 500	0	-684	13 500	-13 468	32
Summa	2 100	98 457	0	-684	99 873	-96 484	3 389	

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari.

Efter brytdagen har fakturor överstigande ett halvt basbelopp (22 150 kr) bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr. o. m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2015, 1 110 tkr, har år 2016 minskat med 105 tkr.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt basbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är ett halvt basbelopp. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod.

Avskrivning under anskaffningsåret sker med ett helt års avskrivning för det som har anskaffats under årets första del och med ett halvt års avskrivning för det som har anskaffats under årets andra del.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Datorer och kringutrustning
5 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter Förbättringsutgifter på annans fastighet Maskiner och tekniska anläggningar Övriga kontorsmaskiner
6 år	Inredningsinventarier

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag

	Lön
Generaldirektör Anna Stelling	1 088
Ledamot i Lunds universitets styrelse	

Inga förmåner

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2016	2015
Totalt	4,6%	3,2%
Andel 60 dagar eller mer	56,7%	40,5%
Kvinnor	5,5%	3,9%
Män	2,9%	1,8%
Anställda - 29 år	1,1%	1,4%
Anställda 30 år - 49 år	4,9%	3,1%
Anställda 50 år -	4,9%	4,2%

NOTER

(tkr)

Resultaträkning

	2016	2015
Not 1 Intäkter av anslag		
Intäkter av anslag	91 829	88 109
Summa	91 829	88 109

Summa "Intäkter av anslag" och "Medel som erhållits från statens budget statens budget för finansiering av bidrag" skiljer sig från summa "Utgifter" på anslaget Uo24 2:2. Skillnaden (105 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget/anslagen, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	0	35
Intäkter av tjänsteexport, enligt kollegiets instruktion	8 212	16 284
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	116	0
Summa	8 328	16 319

Minskningen av intäkter av tjänsteexport beror främst på att verksamheten i högre utsträckning än 2015 finansierats via anslag. Se tabell 25 i resultatredovisningen

I årsredovisningen för 2015 särredovisades 1 229 tkr som intäkter av tjänsteexport enl 4 § avgiftsförordningen. Beloppet ingår nu ovan i 16 284 tkr.

Not 3 Intäkter av bidrag		
Intäkter av bidrag	2 820	1 687
Summa	2 820	1 687

Ökningen beror på att bidrag har erhållits för Företagsundersökningen och utveckling av licenshanteringen.

Not 4 Finansiella intäkter		
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	6	4
Övriga ränteintäkter	3	1
Övriga finansiella intäkter	2	1
Summa	11	6

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ

Not 5 Kostnader för personal		
Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	48 160	48 823
<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Sociala avgifter	25 149	24 763
Övriga kostnader för personal	2 011	2 577
Summa	75 320	76 163

Not 6 Finansiella kostnader		
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	63	24
Övriga finansiella kostnader	10	18
Summa	73	42

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har under året varit negativ

Not 7 Lämnade bidrag		
Tillväxtverket	4 200	4 651
Konsumentverket	350	368
	4 550	5 019

Not 8 Årets kapitalförändring		
Överskott/Underskott i tjänsteexportverksamheten	-354	117
Summa	-354	117

Balansräkning

	2016-12-31	2015-12-31
Not 9 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	3 538	3 520
Årets anskaffningar	110	18
Summa anskaffningsvärde	3 648	3 538
Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 736	-2 177
Årets avskrivningar	-260	-559
Summa ackumulerade avskrivningar	-2 996	-2 736
Utgående bokfört värde	652	802
Not 10 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	1 513	1 513
Summa anskaffningsvärde	1 513	1 513
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 412	-1 359
Årets avskrivningar	-41	-53
Summa ackumulerade avskrivningar	-1 453	-1 412
Utgående bokfört värde	60	101
Not 11 Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	3 833	3 615
Årets anskaffningar	0	218
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-11	0
Summa anskaffningsvärde	3 822	3 833
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 310	-3 089
Årets avskrivningar	-172	-221
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	11	0
Summa ackumulerade avskrivningar	-3 471	-3 310
Utgående bokfört värde	351	523

Not 12 Fordringar hos andra myndigheter

Fordran ingående mervärdesskatt	1 133	1 042
Kundfordringar hos andra myndigheter	239	2 348
Summa	1 372	3 390

I summa kundfordringar hos andra myndigheter 2015, 3 390 tkr avser 1 726 tkr en faktura för Ukrainaprojektet som nu är avslutat.

Not 13 Övriga kortfristiga fordringar

Kontantkassa	0	3
Övrigt	4	11
Summa	4	14

Not 14 Förutbetalda kostnader

Förutbetalda hyreskostnader	2 432	2 479
Övriga förutbetalda kostnader	520	638
Summa	2 952	3 117

Not 15 Upplupna bidragsintäkter

Inomstatliga	2	388
Summa	2	388

Not 16 Övriga upplupna intäkter

Övriga upplupna intäkter inomstatliga	559	2 177
Summa	559	2 177

I summa upplupna intäkter inomstatliga för 2016, 559 tkr avser 512 tkr upplupna avgiftsintäkter för Liberia. Motsvarande siffra för 2015 var 1 328 tkr.

Not 17 Avräkning med statsverket**Anslag i räntebärande flöde**

Ingående balans	-2 100	-3 461
Redovisat mot anslag	96 484	93 445
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-98 457	-93 053
Återbetalning av anslagsmedel	684	969
Fordringar /Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 389	-2 100

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag

Ingående balans	1 110	1 427
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-105	-317
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	1 005	1 110

Summa Avräkning med statsverket

-2 384	-990
---------------	-------------

Not 18 Kassa och bank

Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	15 338	9338
Summa	15 338	9 338

Ökningen beror bl.a. på ett ökat anslagssparande och ökade upplupna lönekostnader

Not 19 Myndighetskapital**Specifikation förändring av myndighetskapitalet**

	Bal kapföränd- ring, avgiftsfin- vhet	Kapitalföränd- ring enl resultat- räkningen	Summa
Utgående balans 2015	502	117	619
Ingående balans 2016	502	117	619
Föregående års kapitalförändring	117		
Årets kapitalförändring		-471	
Summa årets förändring	117	-471	-354
Utgående balans 2016	619	-354	265

Not 20 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Ingående avsättning	226	444
Årets pensionskostnad	0	-36
Årets pensionsutbetalningar	-150	-182
Utgående avsättning	76	226

**Not 21 Övriga avsättningar
Avsättning för lokalt omställningsarbete**

Ingående balans	1 209	1 058
Årets förändring	137	151
Utgående balans	1 346	1 209

Kollegiet har inte någon beslutad plan för hur beloppet för lokalt omställningsarbete ska användas

Not 22 Lån i Riksgäldskontoret

Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.

Ingående balans	1 429	1 628
Under året nyupptagna lån	109	632
Årets amorteringar	-475	-831
Utgående balans	1 063	1 429

Beviljad låneram enligt regleringsbrev	4 000	3 000
--	-------	-------

Not 23 Övriga kortfristiga skulder

Personalens källskatt	1 225	1 277
Övrigt	0	452
Summa	1 225	1 729

Not 24 Upplupna kostnader

Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	5 757	5 631
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	3 732	913
Övriga upplupna kostnader	449	253
Summa	9 938	6 797

Av beloppet för övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter, 3 732 tkr, avser 2 553 tkr avgångsvederlag.

Not 25 Oförbrukade bidrag

Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	169	169
Summa	169	169

varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk inom följande tidsintervall:

mer än tre månader till ett år	169	169
Summa	169	169

Anslagsredovisning**Not 26 Uo 24 2:2 ap. 1****Kommerskollegium**

Enligt regleringsbrevet disponerar Kommerskollegium en anslagskredit på 2 549 tkr.

Anslagssparande från föregående år får enligt regleringsbrevet disponeras med ett belopp om högst 3% av anslaget.

Anslaget är räntebärande.

Av anslagsposten avser 9 000 tkr de svenska kontaktpunkterna för tjänster och varor.

För Tillväxtverket och Konsumentverkets åtgärder avseende kontaktpunkten för tjänster får Kommerskollegium lämna bidrag om sammanlagt högst 4 550 tkr för deras kostnader.

År 2016 har Kommerskollegium totalt lämnat 4 550 tkr i bidrag, varav 4 200 tkr till Tillväxtverket och 350 tkr till Konsumentverket

Not 27 Uo 7 1:1 ap. 10**Bistandsverksamhet - del till****Kommerskollegium**

Anslagsposten om 13 500 tkr ska användas för att driva den nationella kontaktpunkten Open Trade Gate Sweden (OTGS) samt för att bedriva handelsrelaterat utvecklingssamarbete.

Anslaget är räntebärande

Av medlen får högst 5 000 tkr användas för OTGS. Under 2016 har 4 880 tkr använts för OTGS

För det handelsrelaterade utvecklingssamarbetet har 8 588 tkr använts.

Totalt anslagsutfall fördelat på kostnadstyp:

Lönekostnader för operativ personal och ledning/stöd	8 422
Direkta kostnader för resor, logi, seminarier, m.m.	2 583
- varav OTGS	1 106
- varav utvecklingssamarbetet	1 477
Indirekta kostnader för lokaler, IT, m.m.	2 463
Summa kostnader	13 468

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2016	2015	2014	2013	2012
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 000	3 000	5 000	5 000	5 000
Utnyttjad	1 063	1 429	1 628	1 435	2 223
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	8 855	8 855	8 000	8 000	8 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	53	124	193
Räntekostnader	63	24	1	6	6
Avgiftsintäkter	8 328	16 319	14 492	168	264
Anslagskredit					
Beviljad (Uo 24)	2 549	2 507	2 492	2 431	2 420
Utnyttjad (Uo 24)	0	0	0	0	0
Beviljad (Uo 7)	0	0	-	-	-
Utnyttjad (Uo 7)	0	0	-	-	-
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande(Uo 24)	3 357	1 416	3 461	3 163	4 983
Anslagssparande(Uo 7)	32	684	-	-	-
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	82	89	87	87	91
Medelantalet anställda (st)	88	94	91	92	93
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 254	1 181	1 106	1 108	1 041
Kapitalförändring					
Årets	-354	117	-275	-816	129
Balanserad	619	502	777	1 593	1 464

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 22 februari 2017

Anna Stelling
Generaldirektör